

Analýza odborného vzdelávania a prípravy

Skupina odborov vzdelávania

**42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a
rozvoj vidieka I.**

**45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a
rozvoj vidieka II.
(lesníctvo)**

Spracovali:

Ing. Igor Vízslai

Ing. Štefan Vozár

Ing. Renáta Majerníková PhD.

PaedDr. Peter Solárik

December 2025

Obsah

1. Východiská analýzy	3
1.1. Strategické materiály	3
1.2. Všeobecné záväzné právne predpisy	3
1.3. Iné materiály	4
2. Lesné hospodárstvo v SR	4
2.1. Charakteristika lesného hospodárstva	4
2.2. Ekonomický a výrobný potenciál lesného hospodárstva	5
3. Odborné vzdelávanie a príprava žiakov stredných škôl na výkon povolania a odborných činností pre sektor lesného hospodárstva	9
3.1. Sústava odborov vzdelávania	9
3.2. Sieť škôl a školských zariadení	12
3.3. Počet žiakov v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania	14
3.3.1 Celkový počet žiakov	14
3.3.2 Počet žiakov prvého ročníka	15
3.3.3 Počet absolventov	16
3.4. Absolventská miera nezamestnanosti	17
3.5. Odbory s nedostatočným počtom absolventov a odbory, ktoré sú nad rozsah trhu práce v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II.	19
3.6. Systém duálneho vzdelávania	20
3.7. Zamestnávateľia certifikovaní v systéme duálneho vzdelávania v lesnom hospodárstve	23
3.8. Centrá odborného vzdelávania a prípravy v lesnom hospodárstve	25
3.9. Analýza regionálnych stratégií rozvoja odborného vzdelávania a prípravy na stredných školách z hľadiska skupiny odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II.	29
3.10. Regionálne stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách za jednotlivé samosprávne kraje	29
3.11. Vyhodnotenie stavu aktuálnosti sústav odborov vzdelávania 42, 45 Lesné hospodárstvo	47
3.12. Pohľad zamestnávateľov na aktuálny stav stredoškolského odborného vzdelávania pre potreby lesného hospodárstva	47

1. Východiská analýzy

1.1. Strategické materiály

- Zelená správa 2020 – Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2019
- Zelená správa 2021 – Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2020
- Zelená správa 2022 – Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2021
- Zelená správa 2023 – Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2022
- Zelená správa 2024 – Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2023
- Zelená správa 2025 – Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2024
- http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/pl2008rs/v_pl2008rs_00_00_00_sk.....
- Regionálne stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách v samosprávnych krajoch

1.2. Všeobecné záväzné právne predpisy

- Zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- Vyhláška č. 202/2022 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl
- Vyhláška č. 287/2022 Z. z. o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania.
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

1.3. Iné materiály

- Trexima - STRATÉGIA ROZVOJA ĽUDSKÝCH ZDROJOV v sektore lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel do roku 2030
- Analýza aktuálnych zmien na trhu práce najmä v kontexte dôsledkov pandémie, ozbrojeného konfliktu na Ukrajine a energetickej krízy v sektore lesného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu – Sektorová rada pre lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel, 2023
- Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel na obdobie 10 rokov – Sektorová rada pre lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel, 2024
- <https://www.sustavapovolani.sk/clanok-4240>
- https://www.cvtisr.sk/buxus/docs//JH/siet_ss.pdf

2. Lesné hospodárstvo v SR

2.1. Charakteristika lesného hospodárstva

Lesné hospodárstvo ako jedno z odvetví národného hospodárstva, ktorého hlavným cieľom je plánovité a trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov Slovenska a ich rozvoj, má v porovnaní s inými niekoľko osobitostí. Lesy sú zároveň životným prostredím i výrobným prostriedkom, obnoviteľným prírodným zdrojom i zdrojom voľne dostupných úžitkov, producentom drevnej hmoty a ostatných obchodovateľných lesných produktov resp. služieb, ale aj poskytovateľom celej škály verejnoprospešných služieb, ktoré sa ekonomicky nezhodnocujú. Lesy dnes rastú tam, kde bolo iné využitie pôdy a krajiny nehospodárne.

Ďalší rozvoj lesného hospodárstva je dnes priamo závislý na vývoji celého radu faktorov ekonomického a prírodného charakteru, ako sú napr. zmeny vo významnosti funkcií lesov, konflikty medzi „ekológiou“ a „ekonomikou“ hospodárenia v lese, vývoj cien drevnej hmoty na svetových trhoch, tlaky na zvyšovanie využívania lesnej biomasy na energetické účely, zvyšovanie počtu katastrofických situácií v lesoch, a v neposlednej miere aj pôsobenie klimatickej zmeny a jej dopady na lesné ekosystémy.

2.2. Ekonomický a výrobný potenciál lesného hospodárstva

Z makroekonomického hľadiska sa podiel ekonomickej výkonnosti lesného hospodárstva na národnej ekonomike SR pohybuje diferencovane podľa jednotlivých ukazovateľov, pričom podiel LH na celkovom HDP Slovenska má trvalo stúpajúci trend.

Tabuľka č. 1

Vývoj podielu lesného hospodárstva na celkovom HDP Slovenska, v %

	2020	2021	2022	2023	2024
Podiel lesného hospodárstva na celkovom HDP SR	0,66	0,68	0,91	0,75	0,73

Prameň: Zelená správa

Vývoj podielu lesného hospodárstva na vybraných ukazovateľoch ekonomiky Slovenska

Tabuľka č. 2

Celková podpora lesníctva z verejných zdrojov

Použitie	Bežné výdavky	Kapitálové výdavky (investície)	Spolu
Lesné hospodárstvo	19 599	27 760	47 359
Ostatné	6 988	146	7 134
Národná podpora	250	0	250
Spolu	26 837	27 906	54 743

Zdroj: Zelená správa

Celková podpora lesníctva z verejných zdrojov (štátny rozpočet, fondy EÚ a ostatné zdroje) bola v roku 2024 vo výške 54,7 mil. €.

V porovnaní s rokom 2023 sa objem podpory zvýšil. Objem finančných prostriedkov z PRV SR 2014-2022 bol v roku 2024 poskytnutý v objeme 29,6 mil. €. V uvedenej sume bola zahrnutá podpora v rámci lesníckych opatrení „4.3E Investície týkajúce sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde“, „8.1 Podpora na zalesňovanie/vytváranie zalesnených oblastí“, „8.3 Podpora na prevenciu a odstraňovanie škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými

katastrofami“, „8.4 Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami“, 8.5 – Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov a „8.6 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania“. Podporu z PRV SR 2014-2022 čerpali vo väčšom objeme obhospodarovatelia nešťatných lesov. Podpora pre obhospodarovateľov lesa za plnenie mimoprodukčných funkcií lesov v zmysle zákona o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPRV SR bola poskytnutá v roku 2024 vo výške 7 999 947,09 € a vyčerpaná vo výške 7 816 142,47 €.

Ostatné subjekty pôsobiace v odvetví LH (NLC, Múzeum Svätý Anton, komory a združenia) čerpali podporu z verejných zdrojov v objeme 7,4 mil. €. Iné zdroje poskytované mimo MPRV SR čerpali najmä Vojenské lesy a majetky (VLM) SR, š. p., LESY SR š. p., Vysokoškolský lesnícky podnik (VšLP) Technickej univerzity (TU) vo Zvolene v čiastke 6,3 mil. €. Zdroje národnej podpory sa v zmysle zákona o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPRV SR použili v čiastke 350 tis. € (z toho LESY SR, š. p. 100 tis. € na zachovanie a zlepšenie podmienok chovu zubra a 250 tis. € občianske združenia, neziskové organizácie a komory na účely zamerané na lesníctvo a poľovníctvo).

Tabuľka č. 3

Medziročný vývoj vybraných ekonomických ukazovateľov v lesnom hospodárstve, v mil. EUR

Ukazovateľ	2020	2021	2022	2023	2024
Výnosy	865,81	1023,00	1189,10	1287,93	1 331,09
Náklady	792,84	880,07	1013,58	1162,05	1 169,70
Výsledok hospodárenia pred zdanením	25,51	77,92	95,40	68,15	60,46

Zdroj: ŠÚ SR

V roku 2024 LH SR vykázalo zisk v objeme 60,46 mil. €. Hospodársky výsledok pred zdanením (HV) bol o 7,69 mil. € (11,3 %) nižší v porovnaní s predchádzajúcim rokom najmä kvôli nižšiemu priemernému speňaženiu surového dreva.

Tabuľka č. 4

Tržby a výnosy subjektov LH v bežných cenách (v mil. €) po rokoch

Ukazovateľ	2020	2021	2022	2023	2024
Tržby a výnosy celkom	865,81	1023,00	1189,10	1 287,93	1 331,09
Predaj tovaru	104,61	114,62	124,60	178,07	183,75
Tržby za vlastné výrobky a služby	662,51	782,04	943,44	976,70	1 065,13
z toho tržby za drevo	332,79	443,79	551,93	529,55	576,45
Ostatné tržby a výnosy	98,69	126,34	121,09	133,16	82,21

Zdroj: Zelená správa

V roku 2024 dosiahli tržby a výnosy celkom v LH SR 1 331,1 mil. € a v porovnaní s rokom 2023 vzrástli o 3,4 %. Najväčší podiel mali tržby za vlastné výrobky a služby, až 80,0 %. V štruktúre tržieb a výnosov obhospodarovateľov lesa a poskytovateľov služieb je značný rozdiel. U obhospodarovateľov lesa mali najvyšší podiel tržby za drevo, ktoré tvorili spolu takmer 76 % trhovej produkcie. Znamená to, že predaj sortimentov surového dreva je rozhodujúcim zdrojom financovania obhospodarovateľov lesa. Ostatné tržby a výnosy, s približne 24 %, predstavovali príjmy za predaj ostatnej lesnej výroby, sadeníc, výrobkov pridruženej výroby, poľovníckych, turistických a lesníckych služieb, výnosy z prenájmu a predaja lesného majetku, tržby z obchodnej činnosti, výnosy z finančného kapitálu a cenných papierov. U poskytovateľov služieb dosahovali tržby za vlastné výrobky a služby nižší podiel (64 %). Významný podiel mali tiež tržby z predaja tovaru (27 %).

Cieľom LH SR je prispievať k udržaniu a zvyšovaniu zamestnanosti najmä na vidieku. Subjekty LH SR priamo zamestnávajú 7,8 tisíc zamestnancov. Okrem toho pôsobí v LH SR ďalších približne 9,2 tisíc živnostníkov a majiteľov jednoosobových s. r. o., čo spolu predstavuje okolo 17,0 tisíc osôb pracujúcich v LH SR. Priemerná mzda zamestnancov v LH SR dosiahla v roku 2024 výšku 1 746 € a oproti predchádzajúcemu roku vzrástla o 7,8 %. Priemerná mzda u subjektov obhospodarujúcich les dosiahla výšku 1 899 € (prevažujú najmä technicko-hospodársky pracovníci (THP), u poskytovateľov služieb to bolo 1 280 € (prevažujú najmä robotníci). Pri zohľadnení čistého príjmu samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO) je priemerný mesačný zárobok v LH na úrovni 1 363 €.

Tabuľka č. 5

Zamestnanosť a priemerné mzdy zamestnancov v LH po rokoch

Ukazovateľ	2020	2021	2022	2023	2024
Zamestnanci	7832	8304	7495	7 849	7 800
Pracujúci	16810	16848	9251	17 104	17 015
Priemerná mzda zamestnancov v LH SR	1022	1206	1491	1 620	1 746
Priemerná mzda zamestnancov v NH SR	1133	1211	1304	1 430	1 524

Zdroj: Zelená správa

Vývoj počtu pracovníkov aj zamestnancov v LH SR postupne klesá. So zreteľom na dlhodobé trendy bude počet pracovníkov v lesníctve klesať aj naďalej. Časť poklesu počtu pracovníkov je prirodzene spätá s racionalizáciou výroby, so zvyšovaním produktivity práce a technologickým rozvojom. Tento jav má na jednej strane pozitívny efekt pri znižovaní nákladov lesných podnikov. Na druhej strane sa úspora nákladov obhospodarovateľov lesa preniesla na štát v podobe nižšieho výberu poistného a daní z príjmov fyzických osôb (štát prichádza o odvody do sociálnej a zdravotných poisťovní a o daň z príjmu, keďže živnostníci väčšinou platia odvody a daň z príjmov z minimálneho vymeriavacieho základu). Okrem uvedeného časť úbytku pracovníkov je spôsobená aj prirodzeným úbytkom staršej generácie, ktorá doteraz v lese pracovala, ale aj nezáujmom mladých ľudí o ťažkú prácu v lese. Ďalším faktorom poklesu počtu pracovníkov v LH je zvyšovanie výmery bezzásahových území a obmedzovanie výšky ťažby surového dreva, v dôsledku čoho v kombinácii s racionalizáciou výroby nie je potreba toľkých pracovníkov.

Podľa údajov Národného inšpektorátu práce došlo u zamestnancov v LH SR k 59 pracovným úrazom, z toho v 4 prípadoch u žien. V roku 2024 došlo k 1 závažnému pracovnému úrazu s následkom smrti u muža a k 1 závažnému pracovnému úrazu s ťažkou ujmomou na zdraví u muža. Počet registrovaných pracovných úrazov bol 57, t. j. o 1 menej ako v roku 2023

Podľa Súhrnných informácií o stave lesov (SISL) výmera lesných pozemkov v SR v roku 2024 dosiahla 2 029,8 tis. ha, z toho porastová pôda (lesné porasty) 1 957,0 tis. ha. Lesnatosť počítaná z výmery lesných pozemkov je 41,4 % z celkovej výmery SR. Štruktúra lesov v SR je z hľadiska druhovej diverzity a stability relatívne priaznivá.

Drevo je najvýznamnejším zdrojom príjmov (80 % tržieb a výnosov obhospodarovateľov lesa) na zachovanie funkcií lesov a udržanie zamestnanosti v lesnícko-drevárskom sektore.

Hospodársky výsledok LH dosiahol výšku 60,46 mil. €. Hospodársky výsledok neštátnych lesných podnikov je dlhodobo vyšší, najmä kvôli nákladom podnikov štátnych lesov na správu

neodovzdaných lesov, vyšším nákladom na verejnoprospešné činnosti, nepriznaním nároku na náhradu za obmedzenie bežného hospodárenia, ako aj obmedzeným možnostiam čerpania podpory z verejných zdrojov. LH odviedlo do rozpočtov štátu a obcí dane v objeme 100,75 mil. €. Sociálne a zdravotné odvody za zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby dosiahli sumu 102,04 mil. €.

V oblasti zabezpečenia financovania LH SR bude dôležitým nástrojom Národný lesnícky program Slovenskej republiky pre obdobie rokov 2025 – 2030.

3. Odborné vzdelávanie a príprava žiakov stredných škôl na výkon povolania a odborných činností pre sektor lesného hospodárstva

Skupiny odborov vzdelávania 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. pripravujú žiakov vo všetkých stupňoch vzdelania poskytovaných strednými odbornými školami, a to: nižšie stredné odborné vzdelanie, stredné odborné vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie a vyššie odborné vzdelanie.

3.1. Sústava odborov vzdelávania

Sústava odborov vzdelávania je ustanovená vyhláškou MŠVVaŠ SR č. 287/2022 Z. z. o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 6

Študijné odbory skupiny odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I.

Kód odboru	Názov odboru
4219 M 01	lesníctvo – lesnícka prevádzka
4219 M 02	lesníctvo – krajinná ekológia
4246 M	bioenergetika

Zdroj: Vyhláška MŠVVaŠ SR č. 287/2022 Z. z. o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania

Tabuľka č. 7

Učebné odbory skupiny odborov 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II.

Kód odboru	Názov odboru
4579 F	lesná výroba
4575 H	mechanizátor/machnaizátorka lesnej výroby

Zdroj: Vyhláška MŠVVaŠ SR č. 287/2022 Z. z. o systave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania

Tabuľka č. 8

Študijné odbory skupiny odborov 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II.

Kód odboru	Názov odboru
4556 K	operátor/operátorka lesnej techniky
4521 L	lesné hospodárstvo
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Zdroj: Vyhláška MŠVVaŠ SR č. 287/2022 Z. z. o systave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania

V skupine odborov vzdelávania sú v platnej systave odborov vzdelávania spolu 2 učebné odbory, z toho jeden učebný odbor (F) na stupni vzdelania nižšie stredné odborné vzdelanie a jeden učebný odbor (H) na stupni vzdelania stredné odborné vzdelanie.

Nižšie stredné odborné vzdelanie (nižšie sekundárne) získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej dvojročného a najviac trojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole alebo úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v odbornom učilišti, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou, alebo absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o záverečnej skúške; v učebných odboroch určených štátnym vzdelávacím programom môže byť dokladom o získanej kvalifikácii aj výučný list; dokladom o získanom stupni vzdelania v praktickej škole je záverečné vysvedčenie.

Stredné odborné vzdelanie (sekundárne) získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej trojročného a najviac štvorročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole alebo v strednej športovej škole, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou alebo úspešným absolvovaním posledného ročníka dvojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania skráteného štúdia v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o záverečnej skúške a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list.

S praktickým vyučovaním formou odbornej praxe sú 2 študijné odbory (M), s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku je jeden študijný odbor (K), pre absolventov učebných odborov sú určené dva študijné odbory (L). Tieto odbory sú na stupni vzdelania úplné stredné odborné vzdelanie.

Úplné stredné odborné vzdelanie (vyššie sekundárne) získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej štvorročného a najviac päťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, škole umeleckého priemyslu alebo v strednej športovej škole, ktorý sa ukončuje maturitnou skúškou, úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej dvojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania nadstavbového štúdia v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje maturitnou skúškou alebo úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej dvojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pomaturitného kvalifikačného štúdia v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje odbornou zložkou maturitnej skúšky; dokladom o získanom stupni vzdelania a o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o maturitnej skúške a v študijných odboroch, v ktorých sa praktické vyučovanie vykonáva formou odborného výcviku podľa osobitného predpisu, je dokladom o získanej kvalifikácii aj výučný list.

Vyššie odborné vzdelanie (postsekundárne) získa žiak úspešným absolvovaním najmenej dvojročného a najviac trojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje absolventskou skúškou; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o absolventskej skúške a dokladom o získanej kvalifikácii je absolventský diplom s právom používať titul „diplomovaný špecialista“ so skratkou „DiS“.

3.2. Sieť škôl a školských zariadení

V školskom roku 2024/2025 poskytovalo vzdelávanie v učebných a študijných odboroch v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. lesníckych odboroch 14 škôl v samosprávnych krajoch Bratislavskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Košickom a Prešovskom. Školy poskytujúce lesnícke odbory vzdelávania nie sú v Nitrianskom, Trnavskom a Trenčianskom samosprávnom kraji. Osobitný prípad je vyučovanie odboru 4579 F lesná výroba v Reedukačnom centre v Tornali, kde sa žiaci nehlásia, ale vyučovanie patrí k reedukačným procesom chovancov. Centrum v Tornali preto nie je ani v prehľadovej tabuľke č. 9.

Tabuľka č. 9

Poskytovatelia vzdelávania v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II v školskom roku 2024/2025.

P.č.	Škola	Odbory vzdelávania	Kraj
1.	Stredná odborná škola lesnícka Akademická 16 969 01 Banská Štiavnica	4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka 4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia	Banskobystrický
2.	Stredná odborná škola služieb a lesníctva Kolpašská 1586/9 969 01 Banská Štiavnica	4521 L lesné hospodárstvo 4526 L mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva 4556 K operátor/operátorka lesnej techniky 4575 H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	Banskobystrický
3.	Spojená škola Železničná 5 987 01 Poltár	4521 L lesné hospodárstvo 4575 H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby 4579 F lesná výroba	Banskobystrický
4.	Stredná odborná škola lesnícka a drevárska J. D. Matejovie Hradná 534 033 01 Liptovský Hrádok	4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka	Žilinský

5.	Stredná odborná škola lesnícka Medvedzie 135 027 44 Tvrdošín	4556 K operátor/operátorka lesnej techniky 4575 H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	Žilinský
6.	Stredná odborná škola lesnícka Kollárova 10 080 01 Prešov	4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka 4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia 4556 K operátor/operátorka lesnej techniky 4579 F lesná výroba	Prešovský
7.	Súkromná spojená škola, Biela voda, 060 01 Kežmarok	4579 F lesná výroba	Prešovský
8.	Spojená škola Jarmočná 108 064 01 Stará Ľubovňa	4579 F lesná výroba	Prešovský
9.	Stredná odborná škola techniky a služieb Prakovce 282 055 62 Prakovce	4579 F lesná výroba	Košický
10.	Stredná odborná škola agrotechnická – Agrotechnikai Szakközépiskola Hlavná 54 045 01 Moldava nad Bodvou	4579 F lesná výroba	Košický
11.	Stredná odborná škola technická Hviezdoslavova 5 048 01 Rožňava	4579 F lesná výroba	Košický
12.	Stredná odborná škola techniky a služieb Markušovská cesta 4 052 01 Spišská Nová Ves	4579 F lesná výroba	Košický
13.	Súkromná stredná odborná škola Trebišov 29.augusta, 075 01 Trebišov	4579 F lesná výroba	Košický

14.	Spojená škola Ul. SNP 30 900 28 Ivanka pri Dunaji	4521 L lesné hospodárstvo 4575 H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	Bratislavský
-----	---	--	--------------

Zdroj: Evidencia odborov vzdelávania podľa škôl a počtu žiakov, SLsK

3.3. Počet žiakov v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania

3.3.1 Celkový počet žiakov

Najvyšší počet žiakov je v učebnom odbore 4579 F lesná výroba. V študijných odboroch vykazuje najvyšší podiel žiakov odbor 4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka.

Tabuľka č. 10

Celkový počet žiakov v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. v školskom roku 2023/2024 a 2024/2025 (zber k 15.9.2024)

Kód a názov odboru	Celkový počet žiakov v odbore v šk. roku 2023/2024	Celkový počet žiakov v odbore v šk. roku 2024/2025
4521 L lesné hospodárstvo	5	29
4526 L mechanizácia poľnohospodárstva a les. Hosp.	3	0
4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka	508	525
4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia	73	87
4556 K operátor lesnej techniky	162	159
4575 H mechanizátor lesnej výroby	77	86
4579 F lesná výroba	300	370

Zdroj: Evidencia odborov vzdelávania podľa škôl a počtu žiakov, SLsK

Väčšina odborov vzdelávania má mierne klesajúci alebo mierne stúpajúci počet žiakov, okrem odboru lesná výroba. Tento odbor má výraznejší nárast počtu žiakov, nakoľko sa začal vyučovať na viacerých školách, aby sa zabezpečilo minimálne ukončenie povinnej školskej dochádzky najmä pre deti z marginalizovaných skupín.

Tabuľka č. 11

Vývoj žiakov v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. (zber k 15. 9. 2024)

Kód a názov odboru	2020	2021	2022	2023	2024
4521 L lesné hospodárstvo	18	18	9	5	29
4526 L mechanizácia poľn. A LH	0	3	2	3	0
4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka	517	518	515	508	525
4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia	74	57	60	73	87
4556 K operátor/operátorka lesnej techniky	186	187	170	162	159
4575 H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	156	117	110	77	86
4579 F lesná výroba	189	151	282	300	370

Zdroj: Evidencia odborov vzdelávania podľa škôl a počtu žiakov, SLsK

3.3.2 Počet žiakov prvého ročníka

Najvyšší počet žiakov v 1. ročníku v školskom roku 2024/2025 je v učebnom odbore 4579 F lesná výroba a študijnom odbore 4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka.

Tabuľka č. 12

Počet žiakov prvého ročníka v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. po jednotlivých odboroch vzdelávania v školskom roku 2023/2024 a 2024/2025 (zber k 15. 9. 2024)

Kód a názov odboru	Počet žiakov prvého ročníka v šk. roku 2023/2024	Počet žiakov prvého ročníka v šk. roku 2024/2025
4521L lesné hospodárstvo	5	24
4526 L mechanizácia poľnohospodárstva a les. Hosp.	0	3
4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka	131	153
4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia	28	29
4556 K operátor/operátorka lesnej techniky	33	39
4575 H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	22	23
4579 F lesná výroba	176	183

Tabuľka č. 13

Vývoj počtu žiakov prvého ročníka v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. po jednotlivých odboroch vzdelávania (zber k 15. 9. príslušného roka)

Kód a názov odboru	2020	2021	2022	2023	2024
4521 L lesné hospodárstvo	7	13	1	5	24
4526 L mechanizácia poľn. A LH	0	3	0	0	0
4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka	138	124	127	131	153
4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia	14	12	19	28	29
4556 K operátor/operátorka lesnej techniky	50	50	38	33	39
4575 H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	55	36	35	22	23
4579 F lesná výroba	112	112	215	176	183

Zdroj: Evidencia odborov vzdelávania podľa škôl a počtu žiakov, SLsK

3.3.3 Počet absolventov

Počet absolventov má v posledných rokoch mierne kolísavý trend, bez výraznejších výkyvov.

Tabuľka č. 14

Počet absolventov v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. po jednotlivých odboroch vzdelávania v školskom roku 2022/2023 a 2023/2024 (zber k 15. 9. 2024)

Kód a názov odboru	Počet absolventov v šk. roku 2022/2023	Počet absolventov v šk. roku 2023/2024
4521 L lesné hospodárstvo	8	0
4526 L mechanizácia poľnohospodárstva a les. hosp.	2	3
4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka	131	134
4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia	18	11
4556 K operátor/operátorka lesnej techniky	37	38
4575 H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	38	28
4579 F lesná výroba	67	124

Zdroj: Evidencia odborov vzdelávania podľa škôl a počtu žiakov, SLsK

Najvyšší počet absolventov v školskom roku 2023/2024 je v učebnom odbore 4579 F lesná výroba. V študijných odboroch je najvyšší podiel absolventov v študijnom odbore 4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka.

Tabuľka č. 15

Vývoj počtu absolventov v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. po jednotlivých odboroch vzdelávania (zber k 15. 9. príslušného roka)

Kód a názov odboru	2020	2021	2022	2023	2024
4521 L lesné hospodárstvo	7	11	5	8	0
4526 L mechanizácia poľn. a LH	0	0	0	2	3
4219 M 01 lesníctvo - lesnícka prevádzka	126	116	127	131	134
4219 M 02 lesníctvo - krajinná ekológia	28	23	16	18	11
4556 K operátor/operátorka lesnej techniky	45	46	51	37	38
4575H mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	50	48	32	38	28
4579F lesná výroba	99	77	39	67	124

Zdroj: Evidencia odborov vzdelávania podľa škôl a počtu žiakov, SLsK

3.4. Absolventská miera nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti absolventov stredných škôl prebieha v sezónnych cykloch, a to od júna do mája nasledujúceho roku. Cyklus začína ukončením školy a príchodom absolventov na trh práce. Z nich je časť úspešná a hneď získa pracovné miesto. Ostatní si naďalej hľadajú vhodné umiestnenie, a to aj prostredníctvom úradov práce a dostávajú sa do ich evidencie. V septembri zvyčajne kulminuje počet evidovaných absolventov stredných škôl, u vysokoškolákov sú to mesiace jún a júl. Dynamika tohto procesu pokračuje v ďalších mesiacoch postupnou absorpciou nezamestnaných trhom práce. Počet evidovaných klesá a uzatvára sa na minimálnej hodnote spravidla v máji nasledujúceho roku.

Do budúcnosti bude možné mieru uplatniteľnosti absolventov na trhu práce porovnávať na základe analýz dát cez portál Inštitútu sociálnej politiky – Uplatnenie absolventov stredných škôl (<https://institutsocialnejpolitiky.sk/absolventi/datatable.html>). Aktuálne sú dáta neúplné a teda nie je možná podrobná analýza.

Tabuľka č. 16

Nezamestnanosť absolventov v skupine odborov 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a II., 43 Veterinárne vedy podľa počtu nezamestnaných v máji 2024

Kód odboru	Názov odboru	Nezamestnaní absolventi 5/2024	AMN (%) 5/2024	SDE (mesiace) 5/2024	AB index
4219M01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	21	8,3%	6	0,19
4219M02	lesníctvo - krajinná ekológia	2	5,9%	5	0,50
4526L00	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	0	0,0%	0	0,0
4521L	lesné hospodárstvo	1	9,1%	5	0,80
4556K	operátor/operátorka lesnej techniky	5	5,6%	13	0,44
4575H	mechanizátor/mechanizátorka lesnej výroby	7	12,5%	11	0,56
4579F	lesná výroba	25	33,3%	9	-0,04

Zdroj: Centrum vedecko-technických informácií SR

V stredných odborných školách sa najvyšším rozsahom nezamestnanosti vyznačovali ekonomické odbory tak v študijných, ako aj učebných vzdelávacích programoch. Učebné a študijné odbory skupiny odborov 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a II ju nevykazujú.

Tabuľka č. 17

Vývoj absolventskej miery nezamestnanosti v jednotlivých odboroch vzdelávania

Kód a názov odboru	Absolventská miera nezamestnanosti v %				
	09/2020	05/2021	09/2021	05/2022	05/2023
4521 L lesné hospodárstvo	05/2021	09/2021	05/2022	05/2023	05/2024
4219 M 01 lesníctvo - lesnícka prevádzka	0	2,9	2,9	0,0	9,1
4219 M 02 lesníctvo - krajinná ekológia	-	-	-	-	0,0
4556 K operátor lesnej techniky	8,7	16,1	6,6	5,5	8,3
4575 H mechanizátor lesnej výroby	14,6	11,8	7,8	5,1	5,9
4579 F lesná výroba	8,4	21,3	3,4	4,2	5,6

3.5. Odbory s nedostatočným počtom absolventov a odbory, ktoré sú nad rozsah trhu práce v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II.

Zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce a Zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu sa mali vypracovávať v súlade s ustanovením § 29 ods. 2 zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky by malo v spolupráci s inštitúciami podľa § 28 ods. 2 vypracúvať zoznamy najmenej raz za tri roky v členení podľa jednotlivých samosprávnych krajov, čo sa ale v poslednom cykle neudialo.

Aktuálne zoznamy nadobudli účinnosť od 1.9.2020 a nevzťahujú sa na ročníky žiakov, ktorí začali štúdium pred 1. septembrom 2020. Zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce a zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce vydané do 31. decembra 2019 zostávajú zachované pre ročníky žiakov, ktorí začali štúdium pred 1. septembrom 2020. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky malo vydať nový zoznam odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce s platnosťou od 1.9.2023, zatiaľ však zverejnený nie je.

Zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce:

Ani jeden samosprávny kraj v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. neuvádza odbor vzdelávania nad rozsah potrieb trhu práce.

Zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce: Ani jeden samosprávny kraj v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. neuvádza odbor vzdelávania s nedostatočným počtom absolventov.

3.6. Systém duálneho vzdelávania

Systém duálneho vzdelávania je systém odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania, ktorý sa vyznačuje najmä úzkym prepojením všeobecného a odborného teoretického vzdelávania s praktickou prípravou žiakov u konkrétneho zamestnávateľa. Výučba v škole sa strieda s praktickým vyučovaním v priestoroch zamestnávateľa.

Duálne vzdelávanie založené na učebnej zmluve medzi zamestnávateľom a žiakom a zmluve o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a strednou odbornou školou je spojením praktického vyučovania u zamestnávateľa s teoretickým vzdelávaním v odbornej škole. Je významným nástrojom pre znižovanie nezamestnanosti mladých ľudí, ktorej hlavnou príčinou je nesúlad medzi zručnosťami absolventov škôl a potrebami zamestnávateľov. V súčasnosti je tento nesúlad jednou z charakteristických nevýhod mladých ľudí vstupujúcich na trh práce.

Odborné vzdelávanie a príprava na povolanie systémom duálneho vzdelávania priamo u zamestnávateľa môže zohrať nezastupiteľnú úlohu v zlepšovaní tohto stavu. Je súčasne aj nástrojom pre zosúladenie počtu absolventov odborného vzdelávania v jednotlivých učebných odboroch a študijných odborov s potrebami trhu práce.

Duálne vzdelávanie ako kombinácia teoretického vzdelávania na pôde školy a praktického odborného vzdelávania u zamestnávateľa sa v celej Európe považuje za najlepšie riešenie nezamestnanosti mladých ľudí a je kľúčovým faktorom úspešnej hospodárskej politiky vyspelých štátov a hlavným nástrojom na znižovanie nezamestnanosti mladých ľudí. Vzorom pre väčšinu štátov, a to nielen v Európe, je nemecký systém duálneho vzdelávania.

Základné kroky k SDV

1. Získanie osvedčenia o spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania.
2. Výber spolupracujúcej strednej odbornej školy a uzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní.
3. Výber žiakov a uzatvorenie učebnej zmluvy.
4. Poskytovanie praktického vyučovania.

Miesto výkonu praktického vyučovania v SDV

- Žiak môže vykonávať praktické vyučovanie (PV) aj v dielni školy, ak počet vyučovacích hodín PV vykonávaného v dielni školy neprekročí 50 % z celkového počtu hodín žiaka počas celej dĺžky štúdia žiaka.
- Žiak môže vykonávať PV aj u iného zamestnávateľa, ktorý získal osvedčenie pre výkon PV v SDV, ak počet vyučovacích hodín PV na pracovisku praktického vyučovania (PPV) iného zamestnávateľa neprekročí 50 % z celkového počtu hodín PV žiaka počas celej dĺžky štúdia žiaka.

Finančné benefity pre zamestnávateľa v číslach:

Základ dane daňovníka, ktorý poskytuje praktické vyučovanie žiakovi na základe učebnej zmluvy, sa zníži o:

- a) 3 200 eur na žiaka, ak daňovník poskytne v zdaňovacom období viac ako 400 hodín praktického vyučovania
- b) 1 600 eur na žiaka, ak daňovník poskytne v zdaňovacom období viac ako 200 hodín praktického vyučovania

Nárok na príspevok na zabezpečenie praktického vyučovania má:

- malý podnik alebo stredný podnik v sume 1000 eur,
- zamestnávateľ (veľký podnik), ktorý počas školského roka poskytol žiakovi praktické vyučovanie v rozsahu nad 400 hodín v sume 700 eur,
- zamestnávateľ (veľký podnik), ktorý počas školského roka poskytol žiakovi praktické vyučovanie v rozsahu 200 až 400 hodín v sume 300 eur.

„Nárok na príspevok vzniká zamestnávateľovi za každého žiaka s učebnou zmluvou v roku, kedy prvýkrát začal poskytovať tomuto žiakovi praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania.“

Povinné plnenie pre zamestnávateľa (hmotné zabezpečenie žiaka):

- poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- zabezpečenie posúdenia zdravotnej, zmyslovej a psychologickkej spôsobilosti žiaka,

- úhrada nákladov na stravovanie žiaka počas praktického vyučovania vo výške ustanovenej Zákonníkom práce vo forme stravovacej poukážky min. vo výške 5,85 € a max. v hodnote 7,80 €, alebo vo forme „podnikového stravovania“

Dobrovoľné plnenie pre zamestnávateľa (hmotné zabezpečenie žiaka):

- Úhrada nákladov na ubytovanie žiaka v školskom internáte, max. 542,80 €/rok

Max. vo výške úhrady žiaka za ubytovanie zodpovedajúcej 45 % zo sumy životného minima pre zaopatrené neplnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa (od 1.7.2023 je to 120,63 €), t. j. max. vo výške 54,28 €/mesiac za ubytovanie v školskom internáte, max. 10 krát za rok v mesiacoch školského vyučovania.

- Poskytnutie cestovných náhrad za dopravu

Zamestnávateľ v systéme duálneho vzdelávania môže poskytnúť žiakovi cestovné náhrady za dopravu žiaka z miesta trvalého bydliska do strednej odbornej školy, miesta výkonu praktického vyučovania a školského internátu a späť a zo školského internátu do strednej odbornej školy a miesta výkonu praktického vyučovania a späť. Cestovné náhrady poskytuje zamestnávateľ na základe preukázaných cestovných výdavkov a podľa interných predpisov zamestnávateľa. Príspevok poskytuje zamestnávateľ najviac 10 krát za rok v mesiacoch školského vyučovania.

Finančné zabezpečenie žiaka

- Podnikové štipendium maximálne do výšky 482,52 €/mesiac

Podnikové štipendium je dobrovoľné plnenie zamestnávateľa a poskytuje sa mesačne v období školského vyučovania najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima určeného pre zaopatrené neplnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa (od 1.7.2013 je to 120,63 €),

Pri určovaní výšky podnikového štipendia sa prihliada najmä na dosiahnutý prospech žiaka na praktickom vyučovaní a jeho pravidelnú účasť na praktickom vyučovaní.

- Odmena v roku 2023 za produktívnu prácu min. 2,0115 €/hod. (každý rok sa mení)

Odmena za produktívnu prácu je povinné plnenie zamestnávateľa, poskytuje sa za každú hodinu vykonanej produktívnej práce vo výške min. 50 % hodinovej minimálnej mzdy; pri určovaní jej výšky sa zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka.

Personálne zabezpečenie praktického vyučovania

Na pracovisku praktického vyučovania sa vykonáva odborný výcvik alebo odborná prax žiaka, ktorý sa pripravuje v SDV.

Na pracovisku praktického vyučovania žiak vykonáva:

- a) odborný výcvik alebo odbornú prax pod vedením inštruktora,
- b) odborný výcvik pod vedením majstra odbornej výchovy.

3.7. Zamestnávateelia certifikovaní v systéme duálneho vzdelávania v lesnom hospodárstve

Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik Generála Štefánika 26, 065 03 Podolíneec

Číslo osvedčenia: 48/SPPK/540/2019

Učebný odbor: 4579 F lesná výroba

Charakteristika zamestnávateľa:

Podnik hospodári na výmere 62 931 ha lesnej pôdy s ročnou ťažbou cca 320 000 m³. Štátny podnik je tvorený generálnym riaditeľstvom, tromi závodmi v Malackách, Kežmarku, Kamenici nad Cirochou a SL Pliešovce.

K naplneniu svojho poslania rozvíja trvalo udržateľný spôsob hospodárenia ako základnú strategickú prioritu. Za pomoci moderných technológií sa snaží dosahovať ekonomickú rentabilitu pri dodržaní podmienky zachovania a zvyšovania ochranných a celospoločenských funkcií lesných ekosystémov a ich ochrany proti škodlivým činiteľom. Zveľaďuje genofond lesných drevín a podporuje prirodzenú obnovu lesa. Dlhodobo dosahuje špičkové výsledky v chove a love poľovnej zveri.

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

Charakteristika zamestnávateľa:

Štátny podnik LESY Slovenskej Republiky je štátnym podnikom, ktorého hlavnou úlohou je spravovanie lesného a iného majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. V zmysle

Obchodného zákonníka je hospodárskou organizáciou s právom trvalej podnikateľskej činnosti, trvalou prevádzkovou výrobou a obchodom.

Podnik má oprávnenie na poskytovanie služieb, prác a ďalšej činnosti s cieľom získania trvalého zdroja finančných príjmov. LESY Slovenskej republiky, štátny podnik je štátnym podnikom na uspokojovanie verejnoprospešných záujmov, čím získal štatút podniku strategického významu, resp. prirodzeného monopolu v rámci Slovenskej republiky.

OZ Tatry, Juraja Martinku 110/6, 033 01 Liptovský Hrádok

Číslo osvedčenia: 102/SPPK/751/2019

Študijný odbor: 4556 K Operátor lesnej techniky

Číslo osvedčenia: 103/SPPK/751/2019 4575

Učebný odbor: 4575 H Mechanizátor lesnej výroby

Odštepňý závod Tatry v súčasnosti obhospodaruje okolo 80 tis. ha lesnej pôdy, z toho viac ako 25 tis. ha štátnych lesov. Lesnatosť Oravy a Liptova sa podľa okresov Dolný Kubín, Tvrdošín, Námestovo, Ružomberok a Liptovský Mikuláš pohybuje od 41 – 48 %. Katastrálna výmera závodu je 171 000 ha. Hlavnými drevinami lesných porastov je smrek až 67 %, jedľa 13 %, buk 11 %, ostatné dreviny (smrekovec, borovica, javor, jaseň, jelša a iné) tvoria 9 % zastúpenia.

OZ Semenoles Liptovský Hrádok, Pri železnici 52, ŠS Šarišské Michaľany 028 22

Číslo osvedčenia: 101/SPPK/752/2019

Učebný odbor: 4579 F Lesná výroba

OZ Semenoles je najväčším podnikom na Slovensku v oblasti lesného semenárstva s škôlkarstva s viac ako 100-ročnými skúsenosťami. Cieľom OZ Semenoles je zabezpečovanie strategických zásob semien lesných drevín najvyššej kvality, zodpovednosť za rozvoj šľachtiteľskej činnosti a zachovanie genofondu lesných drevín na Slovensku a zabezpečenie dostatočného množstva kvalitatívne a provenienčne vhodného reprodukčného materiálu pre potreby Lesov SR š. p. Banská Bystrica, ako aj iných obhospodarovateľov lesov na Slovensku.

Obec Ihľany, 059 94 Ihľany

Číslo osvedčenia: 54/SPPK/495/2022

Učebný odbor: 4579 F Lesná výroba

Obec Ihľany hospodári na svojich majetkoch vo svojom katastrálnom území aj vo vlastných lesoch. Obecné lesy Ihľany sa nachádzajú v bývalom vojenskom výcvikovom priestore – Javorina. Obec vo svojich lesoch úradne hospodári od roku 1996. V súčasnosti obec hospodári na 565,71 ha lesných pozemkov v okrese Kežmarok v Prešovskom kraji.

Lesy mesta Brezno, s.r.o., Švermova 1027/7, 977 01 Brezno

Číslo osvedčenia: 33/SPPK/415/2024

Učebný odbor: 4579 F Lesná výroba

Účelom spoločnosti je odborné riadenie lesníckych prác v oblasti pestovania lesa, ochrany lesa, ostatných pestovných prác, ťažby a dodávok dreva, obchodnej činnosti a ochrany majetku mesta. Výrobná činnosť sa zabezpečuje dodávateľským spôsobom.

Rozloha mestských lesov je 7 645,86 ha a nachádzajú v dvoch geomorfologických oblastiach, Fatransko – tatranská, kde patria celky Nízke Tatry, Horehronské podolie - Slovenské Rudohorie, kde patrí celok Veporské vrchy.

LESY MESTA BREZNO, s.r.o. obhospodarujú lesy v súlade s požiadavkami certifikačných kritérií PEFC Slovensko.

3.8. Centrá odborného vzdelávania a prípravy v lesnom hospodárstve

Stredná odborná škola lesnícka, Akademická 16, Banská Štiavnica 969 01, tel.: +421456911131-32, e-mail: soslbs1@gmail.com

Stredná odborná škola lesnícka bola založená v roku 1919. Najskôr ako stredná lesnícka škola, neskôr v roku 1922 Štátna vyššia lesnícka škola. Bola to vlastne prvá stredná lesnícka škola na Slovensku a Podkarpatskej Rusi. Až v r. 1951 vznikli štátne vyššie lesnícke školy v Liptovskom Hrádku a Humennom. Škola prevzala budovy lesníckeho odboru bývalej vysokej školy (pôvodne Banskej akadémie – lesníckeho ústavu), školské polesie v Kysihýbli a botanickú záhradu v Banskej Štiavnici. Škola riadila aj vzniknutý Výskumný ústav a pokusnú stanicu v Kysihýbli (až v roku 1929 bol vytvorený samostatný výskumný ústav v Banskej Štiavnici).

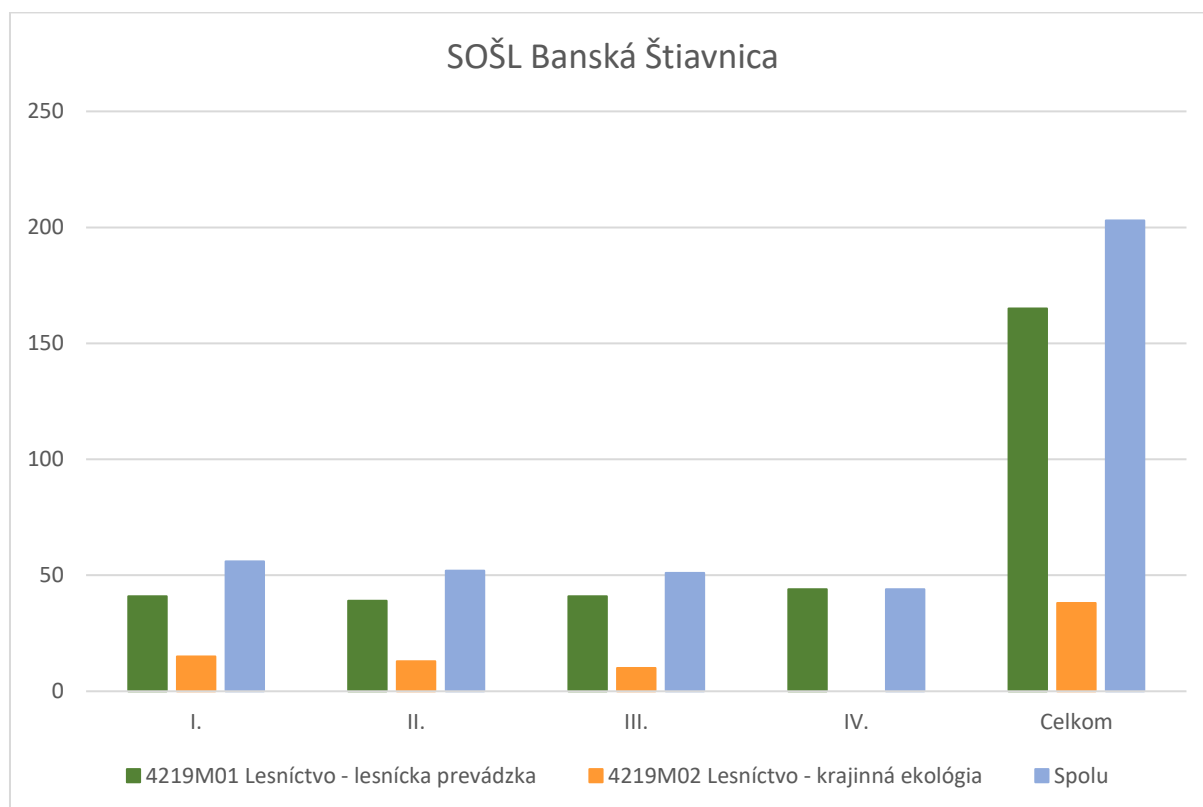
Prví absolventi opustili brány školy v r. 1923. Škola prešla v priebehu trvania rôznymi obmenami názvu, ako napr. Lesnícka technická škola 1952, Stredná lesnícka technická škola 1961, Stredná lesnícka škola 1986, Stredná odborná škola lesnícka 2008. V období rokov 1958

– 1963 bola uskutočnená výstavba študentského domova, ktorý po niekoľkých rekonštrukciách funguje dodnes. V šk. r. 1973/74 bolo zavedené aj pomaturitné štúdium (dvojročné doplnkové odborné vzdelávanie s podobným zameraním ako postgraduálne štúdium). Od roku 1997 bolo zavedené Vyššie odborné štúdium, ktoré už dnes nie je poskytované.

Graf č. 1

Rozdelenie odborov a počet žiakov po ročníkoch v školskom roku 2023/2024

SOŠ lesnícka Banská Štiavnica

Stredná odborná škola lesnícka a drevárska Jozefa Dekreta Matejovie, Hradná 534, 033 14 Liptovský Hrádok, 044 / 5222147, slsru@slsru.sk, www.slsru.sk

V 16. storočí a neskôr malo lesníctvo remeselnícko-priemyselný charakter. Remeselným spôsobom sa vychovávali aj lesníci, pričom sa dbalo hlavne na výučbu poľovníctva. Lesníctvo a hospodárenie v lesoch malo druhoradú úlohu. Pozoruhodný odklon vidieť tam, kde malo baníctvo nedostatok dreva.

Významnejší obrat v lesníckych odborných vedomostiach a praktických skúsenostiach nastal v 18. storočí. Prenikanie osvieteneckých názorov do rakúskeho kultúrneho života vyvoláva

reformu školstva pod názvom ratio educationis. V tom čase je veľký nedostatok kvalifikovaného lesného personálu. Pokus zaviesť lesnícke náuky v rámci baníckeho školstva v Banskej Štiavnici v roku 1770 na založenej Banskej akadémii sa nestretol s úspechom. Absolventi akadémie pracujú vo svojom hlavnom odbore - baníctve. Výkonný lesný personál nadobúda v individuálnom učebnom pomere výlučne praktické skúsenosti - prevažne poľovníckeho charakteru.

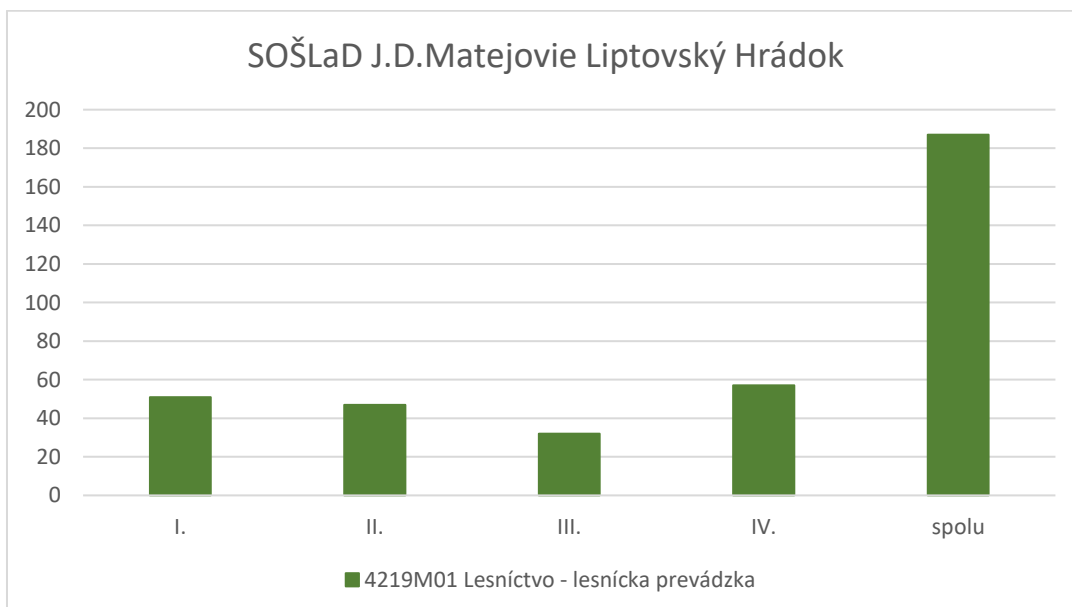
V takejto politickej a lesohospodárskej situácii v roku 1795 menujú komorským prefektom hrádecko-likavského domínia Františka Wisnera z Morgensternu, osvedčeného odborníka - autodidakta. Tak vzniká z iniciatívy Františka Wisnera v roku 1796 Lesnícka škola v Liptovskom Hrádku. Je to prvá lesnícka škola v Uhorsku - jedna z najstarších v Európe. V roku 1802 povýšili Wisnerove učilište na hlavnú školu, jej nový názov je Kráľovská komorská lesná a hlavná národná škola v Liptovskom Hrádku.

Na zriadenú školu prijal František Wisner Jána Grunwalda - prvého profesora, ktorý vyučoval lesnícke náuky. František Wisner mal za cieľ, aby si dorastajúca mládež z Liptovského Hrádku a okolia osvojila teoretické a praktické vedomosti o lesníctve. Nebola to malá úloha. Wisner ju splnil dôsledne a to tak, že zostavil lesnícky katechizmus na základe nemeckej lesníckej literatúry.

Graf č. 2

Rozdelenie odborov a počet žiakov po ročníkoch v školskom roku 2023/2024

SOŠ lesnícka a drevárska J. D. Matejovie Liptovský Hrádok

SOŠ lesnícka, 080 01 Prešov, Kollárova 10, E-mail: slspo@slspo.sk, Tel: 051/7465 611, 7718 548, Fax: 7465 610

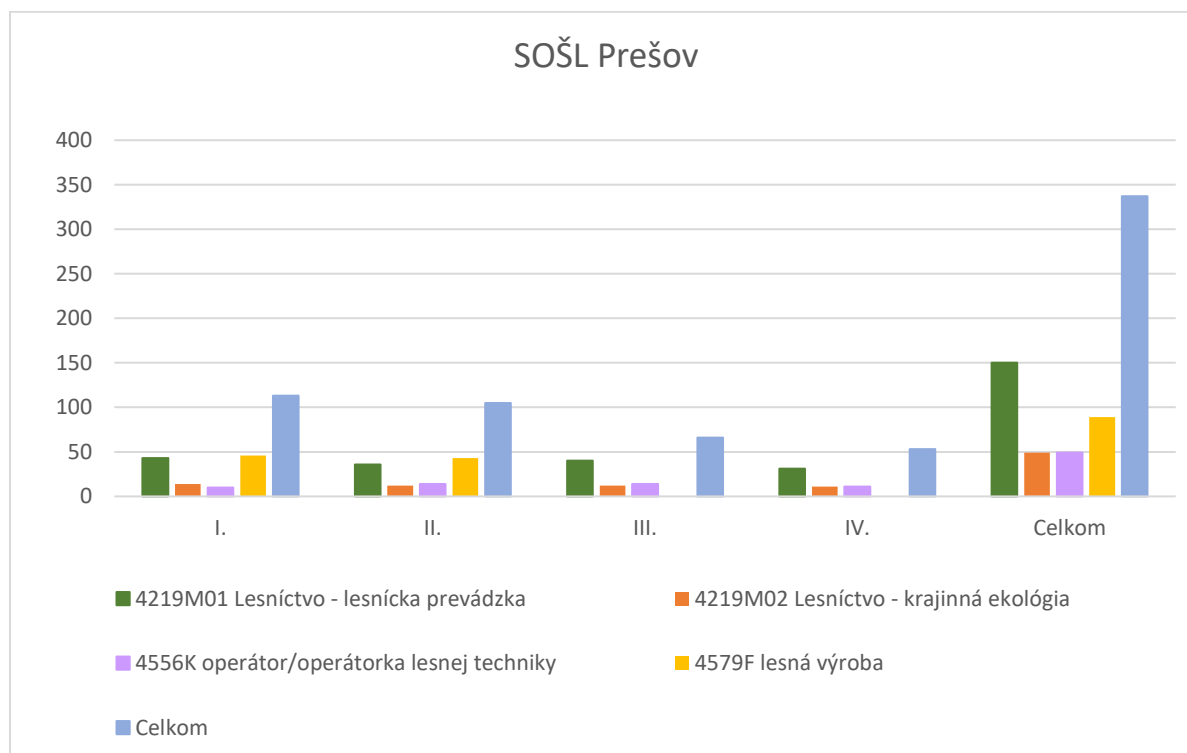
Škola už od svojho vzniku v roku 1964 poskytovala vzdelávanie záujemcom aj mimo svoj región. Aj v dnešnej dobe študentmi školy sú nielen žiaci regiónu Prešovského samosprávneho kraja, ale aj z územia Košického samosprávneho kraja, ako aj z iných krajov Slovenska.

Lesnícka škola, verná svojim tradíciám, pokračovala v budovaní a modernizovaní školy, školských zariadení a v materiálnom vybavení školy. Podstatná časť odbornej výučby je smerovaná do prírodného prostredia. SOŠL v Prešove je jedinou lesníckou školou na území bývalého východoslovenského kraja. Už takmer polstoročie je lesnícka škola v meste Prešov jeho neodmysliteľnou súčasťou. Na podporu a upevňovanie spolupatričnosti a hrdosti na školu organizuje škola spoločenské i odborné podujatia. Lesníciari a sokoliari školy sú známi širokej verejnosti už dlhodobo a patria k sprievodným akciám rôznych mestských a samosprávnych podujatí. Škola sa úspešne prezentuje v súťažných prehliadkach, vytvára širšiu ponuku aktivít organizovaním činnosti zameranej na oblasť profesionálnej prípravy.

Graf č. 3

Rozdelenie odborov a počet žiakov po ročníkoch v školskom roku 2023/2024

SOŠ lesnícka Prešov

3.9. Analýza regionálnych stratégií rozvoja odborného vzdelávania a prípravy na stredných školách z hľadiska skupiny odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II.

Regionálne stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách vydávajú samosprávne kraje vo svojej územnej pôsobnosti podľa analýz a prognóz o vývoji trhu práce najmenej raz za štyri roky a zvereňujú ich na svojom webovom sídle. Na ich obsahu participujú okresné úrady, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, regionálne komory stavovských organizácií, profesijné organizácie a zamestnávateľia, ktorí prispievajú k rozvoju regionálnej zamestnanosti, zástupcovia zamestnancov a ďalší zriaďovatelia stredných škôl v sídle kraja.

Výber z obsahu regionálnych stratégií má za cieľ poukázať *na stav stredného školstva a počtu stredných odborných škôl, žiakov a odborov vzdelávania v územnej pôsobnosti kraja, demografický vývoj žiakov stredných odborných škôl, plánovanie najvyššieho počtu žiakov 1. ročníka stredných škôl, stav trhu práce - nezamestnanosť a potrebu obsadenia nedostatkových pracovných miest*, v niektorých prípadoch aj stav ekonomiky a rezortných odvetví a ďalšie odlišnosti charakteristické pre daný región so zameraním na poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a veterinárstvo.

3.10. Regionálne stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách za jednotlivé samosprávne kraje

Bratislavský samosprávny kraj

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2023 – 2026 je na web stránke Bratislavského samosprávneho kraja.

Na území Bratislavského samosprávneho kraja sa v sieti stredných škôl zabezpečuje odborné vzdelávanie v 114 stredných školách s počtom 34 473 žiakov (32 188 žiakov v dennom štúdiu a 2 285 v externom štúdiu), z toho 61 SŠ vo verejnom sektore, 41 v súkromnom a 12 v cirkevnom. Z celkového počtu žiakov je 15 735 žiakov na gymnáziách (46%), 15 509 žiakov (45%) na

odborných školách, 2633 žiakov (8%) na umeleckých školách a 596 žiakov (1%) na športových školách.

V porovnaní s minulými rokmi dochádza od školského roka 2017/2018 k postupnému miernemu nárastu celkového počtu žiakov študujúcich na stredných školách v BSK, pričom v posledných dvoch školských rokoch bol nárast o viac ako 5 %. Tento nárast je spôsobený rozširovaním ponuky stredoškolského štúdia, zvyšujúcim sa záujmom o štúdium v BSK zo strany žiakov z iných krajov, ako aj pozitívnym demografickým vývojom.

Od školského roka 2013/14, teda za posledných desať rokov bol nárast počtu žiakov základných škôl v prvom ročníku viac ako 47%, v V. ročníku 66 %, v VIII. Ročníku (74%), t. j. v roku 2024/25 prváci na stredných školách. Pre prijímacie konanie na školský rok 2024/2025 bolo možné prijať do prvého ročníka stredných škôl v Bratislavskom kraji spolu 8 910 žiakov, čo je o 10% viac ako to bolo v predchádzajúcom šk. roku. Vývoj počtu žiakov SOŠ v pôsobnosti BSK od šk. roku 2013/2014 do roku šk. roku 2022/2023 sa zvýšil z 11 814 na 13 813, t. j. o 8%. Pre skupiny odborov 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka zabezpečujú v BSK výučbu 4 stredné odborné školy pôdohospodárskeho zamerania, v ktorých bol za posledných 10 rokov zaznamenaný nárast počtu žiakov: Spojená škola v Ivanke pri Dunaji nárast počtu žiakov (z 563 na 902), Spojená škola Malinovo (zo 100 na 502), vrátane žiakov ZŠ) a SOŠ vinársko-ovocinárska v Modre (zo 102 na 124). *Zdroj: Príloha č. 2: Vybrané prehľady a štatistiky za školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja za školský rok 2022/2023.* Spojená škola Malinovo sa orientuje na študijné a učebné odbory z oblasti záhradníctva. SOŠ vinársko-ovocinárska má v ponuke jeden integrovaný študijný odbor so zameraním na pestovanie viniča a výrobu vína, služby v odbore, agroturistiku a someliérstvo. Stredná odborná škola pôdohospodárska a veterinárna v Ivanke pri Dunaji má zaradené študijné odbory a zamerania pre agropodnikanie, veterinárne zdravotníctvo a hygienu, prevádzku a ekonomiku dopravy a obchod a podnikanie. Ako jediná v kraji realizuje výučbu pre lesnícke vzdelávanie v učebnom odbore 4575 H mechanizátor lesnej výroby a v nadväzujúcom nadstavbovom štúdiu študijného odboru 4521 L lesné hospodárstvo. BSK v spolupráci so školami a zamestnávateľmi aktívne presadzuje zavádzanie nových odborov a inováciu existujúcich odborov podľa potrieb zamestnávateľov a trhu práce a spoločne podporili v SOŠ v Ivanke pri Dunaji experimentálne overovanie študijného odboru 4212 M rybárstvo a vodný manažment na obdobie rokov 2020 – 2025, ktoré rozšírilo pôvodné štúdium rybárstva o oblasti recirkulačných systémov, vodného hospodárstva v rybárstve a manažment voľných tokov. Škola má od roku 2012 (medzi prvými v regióne) zriadené

Centrum odborného vzdelávania a prípravy pre oblasti Poľnohospodárstva a rozvoja vidieka. Pri SOŠ vinársko-ovocinárskej v Modre je zriadené Stredisko odbornej praxe.

Regionálnu stratégiu ovplyvní zámer Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky racionalizácie stredných škôl, ktorý sa pripravuje ku školskému roku 2025/2026.

Zdroj: <https://bratislavskykraj.sk/wp-content/uploads/2023/07/regionalna-stregetia-vychovy-a-vzdelavania-v-strednych-skolach-v-bsk-na-roky-2023-2026.pdf>

Trnavský samosprávny kraj

Stratégia rozvoja školstva na území TTSK na roky 2023 – 2027

Stratégia na roky 2023 – 2027 kontinuálne nadväzuje na predchádzajúce regionálne stratégie v stredných školách v územnej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja, pričom využíva jednotlivé skúsenosti na zlepšenie konkurencieschopnosti škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK a ich lepšie prepojenie s trhom práce, resp. vysokými školami s prihliadnutím na nové impulzy rozvoja reflektujúc identifikované potenciály a výzvy v rôznych oblastiach.

Cieľom stratégie je, aby Trnavský samosprávny kraj nastavil niektoré procesy tak, aby sa školy stali plnohodnotnými partnermi pre zamestnávateľov alebo vysoké školy. Základ týchto partnerstiev je celkovo v zmene pohľadu na zamestnávateľov, ako aj na vysoké školy. Všetky tieto entity by sa mali stať súčasťou vzdelávania žiakov na stredných školách, v rámci sieťovania a vytvárania efektívnych partnerstiev by mali ovplyvniť ako vzdelávanie žiakov, tak aj rozširovanie profesijných kompetencií učiteľov a riaditeľov.

Jedným z menej atraktívnych krokov je racionalizácia siete škôl, ktorá by sa však nemala diať ako nesystémový proces bez vyhodnotenia dát súvisiacich s reálnou kvalitou škôl. Stratégia sa snaží o to, aby prehodnotenie siete škôl bolo práve na základe reálnych dát a s cieľom tvorby väčších celkov – kampusov, ktoré by umožnili efektívnejšie využívať dostupné ľudské zdroje.

V školskom roku 2022/2023 sa v Trnavskom samosprávnom kraji nachádzalo k 15. 9. 2022: – 35 stredných odborných škôl, z toho 1 cirkevná a 10 súkromných škôl – 19 gymnázií a z toho boli 2 cirkevné a 4 súkromné školy – 2 stredné športové školy ako organizačné zložky spojených škôl – 5 spojených škôl s organizačnými zložkami – 1 škola umeleckého priemyslu – 1 súkromné konzervatórium – 6 jazykových škôl, z toho 4 ako súčasť škôl, 2 súkromné – 1 súkromná škola v prírode – 8 Centier pedagogicko-psychologickej poradne – 16 Centier voľného času. V školskom roku 2022/2023 v územnej pôsobnosti Trnavského kraja študovalo

vo všetkých formách štúdia 19 758 žiakov. Počet žiakov gymnázií sa v súčasnosti pohybuje na úrovni 29,30 % z celkového počtu žiakov stredných škôl v územnej pôsobnosti Trnavského kraja. Jedným z cieľov vzdelávania v gymnáziách je ovládanie aspoň dvoch cudzích jazykov a vedieť ich používať. Vyučuje sa predovšetkým anglický a nemecký jazyk, na mnohých gymnáziách majú žiaci možnosť učiť sa aj francúzsky jazyk. V menšej miere sa vyučuje španielsky a ruský jazyk. Stratégiou TTSK je každoročne udržať podiel žiakov na gymnáziách vstupujúcich do prvých ročníkov na úrovni 20 % z celkového počtu žiakov prvých ročníkov stredných škôl.

V školskom roku 2022/2023 sa v Trnavskom kraji nachádzalo k 15. 9. 2022:

- 8 stredných odborných škôl s VJM, z toho 4 súkromné stredné odborné školy s VJM.
- 4 gymnáziá s VJM a z toho bolo 1 súkromné.
- od 01. 09. 2021 vznikli 2 spojené školy – jedna s organizačnou zložkou SOŠRV s VJM a Stredná športová škola, druhá so zložkami SOŠ stavebná s VJM a SOŠ informatiky a služieb s VJM.

V stredných odborných školách sa poskytuje vzdelanie od nižšieho stredného odborného vzdelania až po vyššie odborné vzdelanie. Patria sem tieto študijné a učebné odbory: celkový počet žiakov EDUZBER k 15. 9. 2022 v SOŠ v TTSK bol 13 588. – odbor „F“ – žiak získava nižšie stredné odborné vzdelanie – 216 žiakov. Percentuálny podiel v TTSK je 1,09 %. – odbor „H“ – žiak získava stredné odborné vzdelanie – 2 458 žiakov. Percentuálny podiel v TTSK je 12,44 %. – odbor „M“ – žiak získava úplné stredné odborné vzdelanie – 6 330 žiakov. Percentuálny podiel v TTSK je 32,04 %. – odbor „K“ – žiak získava úplné stredné odborné vzdelanie, v rámci ktorého získava súčasne aj výučný list – 3 292 žiakov. Percentuálny podiel v TTSK je 16,66 %. – odbory „Q, L, N“ – žiak získava odborné vzdelanie, ktoré je ukončené absolventskou skúškou. Podiel pri odbore „Q“ je 240 žiakov – 1,21%, pri odbore „L“ je to 721 žiakov – 3,65 % a pri odbore „N“ je to 331 žiakov – 1,68 %.

Nástroje na rozvoj SDV od TTSK pre žiakov:

- a) Župné štipendiá na podporu žiakov stredných škôl na území TTSK zapojených do SDV
- b) BUS karta – na podporu žiakov v SDV stredných škôl na území TTSK
- c) Bezplatné ubytovanie na internátoch v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK – na podporu žiakov v SDV stredných škôl na území TTSK

Údaje stredných škôl a názvy zamestnávateľov, ktorí spolupracovali v rámci duálneho vzdelávania v školskom roku 2022/2023. Najviac žiakov študovalo duálne na SOŠ

automobilovej v Trnave, SOŠ strojníckej v Skalici a Súkromnej SOŠ polytechnickej DSA v Trnava. Celkovo do duálneho vzdelávania bolo zapojených 982 žiakov a 222 zamestnávateľov. Pre žiakov škôl s vyučovacím jazykom maďarským zamestnávateľa ponúkli 303 miest pre šk. rok 2023/2024, čo je nárast o 137 % oproti predchádzajúcim rokom. Pre šk. rok 2024/2025 sa ponuka učebných miest znížila, čo predstavuje pokles o 5,6 %. Najvyšší počet miest ponúkli zamestnávateľa Súkromnej SOŠ Adventim v Dunajskej Strede a najnižší počet súkromnej Hotelovej akadémii SD Jednota v Šamoríne.

Podporné aktivity TTSK pre žiakov ZŠ pri výbere SŠ. TALENTCENTRUM sídli v priestoroch SOŠ elektrotechnickej na Sibírskej 1 v Trnave. Taktiež sme pre žiakov pripravili edukačnú pomôcku, má formu pútavého komiksu s príbehom zo školského prostredia. Jeho hlavnými hrdinami sú žiaci základnej školy a aktívne nabáda žiakov k zamysleniu sa nad svojou budúcnosťou. V školskom roku 2022/2023 boli s ponukou návštevy TC oslovené všetky plnoorganizované ZŠ so sídlom v Trnavskom samosprávnom kraji (TTSK), celkovo 156. TC navštívilo celkovo 32 škôl a z toho bola 1 ZŠ z Trenčianskeho samosprávneho kraja a 1 ZŠ z Bratislavského samosprávneho kraja. Celkovo TC navštívilo 60 skupín, ktoré tvorili žiaci 7. až 9. ročníkov.

Zdroj: <https://osam.trnava-vuc.sk/eSluzby/uradnaTabula/#vucttsk/sk/dokumenty/21>

Nitriansky samosprávny kraj

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Nitrianskom samosprávnom kraji pre školský rok 2023/2024.

Stratégia vychádza z Koncepcie rozvoja stredného školstva v Nitrianskom samosprávnom kraji na roky 2021 – 2027. Obsahuje východiská strategických cieľov, analýzu súčasného stavu výchovy a vzdelávania, projektovú činnosť, financovanie škôl a školských zariadení a nosné strategické ciele. *V strategických cieľoch uvádza opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom – ochranu, obnovu, podporu a udržateľné využívanie ekosystémov, udržateľné riadenie lesného hospodárstva, boj proti znehodnocovaniu pôdy a zastavenie straty biodiverzity.* V rámci strategických cieľov kladie dôraz na zvýšenie kvality, dostupnosti a modernizácie výchovy a vzdelávania, podporu odborného vzdelávania a prípravy v kontexte priemyselnej revolúcie 4.0 a inteligentnej špecializácie, digitálne, podnikateľské zručnosti, prepojenie vzdelávania s potrebami trhu práce, podporu - rozvoja vyššieho odborného vzdelávania na základe využitia skúseností dobrej praxe z duálneho vzdelávania, realizáciu

praktického vyučovania u zamestnávateľa aj formou workshopov, stáží, modernizáciu materiálneho a technického vybavenia stredných odborných škôl a rovný prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu. V územnej pôsobnosti NSK bolo spolu k 1.09.2021 81 stredných škôl (SŠ), na ktorých sa vzdelávalo spolu 24 176 žiakov. Z celkového počtu SŠ je v NSK 22 gymnázií s počtom 6 843 žiakov, t. j. 28,30%. Početnejšiu skupinu SŠ tvoria stredné odborné školy (SOŠ) s počtom 59, t. j. 69,84 % (47 SOŠ, 1 Športová škola, 1 Škola umeleckého priemyslu) na ktorých sa vzdeláva spolu 16 887 žiakov, t. j. 69,85% z celkového počtu žiakov a 2 konzervatóriá, na ktorých sa vzdeláva spolu 446 žiakov, t. j. 1,84% z celkového počtu žiakov. V územnej pôsobnosti NSK je 48 odborných škôl (14 558 žiakov, t. j. 60,21% z celkového počtu žiakov), 1 cirkevná škola a 10 škôl zriadených fyzickou, resp. právnickou osobou.

Vývoj počtu absolventov – ustálenie poklesu absolventov od roku 2006 s trvaním do roku 2022, po hranicu približne 27,2 tisíc absolventov. Do roku 2025 by sa mal počet mierne zvýšiť na 29 tisíc. Súčasným absolventom podľa stratégie chýbajú odborné zručnosti, praktické skúsenosti. zodpovednosť v prístupe k práci a pracovná disciplína. Pre nedostatočný záujem o niektoré odbory sa stáva aktuálnou hrozba zaniknutia výučby pre profesií: napr. farmár v agrosektore. Napriek vysokej nezamestnanosti zostávajú, z dôvodu nedostatočnej vzdelanosti či kvalifikácie uchádzačov v danej oblasti, na pracovnom trhu požadované odborné profesie neobsadené. Prognózy potrieb trhu práce – Nitriansky kraj je rozlohou štvrtý najmenší kraj spomedzi všetkých krajov SR, avšak z pohľadu počtu zamestnaných osôb mu patrí 2. miesto v SR. Má potenciál na zvyšovanie zamestnanosti (miera nezamestnanosti a mzdy sú pod celoslovenským priemerom). Pracovná mobilita obyvateľov (t. j. odchádzajú za prácou do iného kraja) je v porovnaní s ostatnými krajinami druhá najvyššia. Zo všetkých zamestnancov v SR pracujúcich v poľnohospodárstve pracovalo najviac v Nitrianskom kraji. Dodatočná potreba pracovných síl do roku 2024 v Nitrianskom kraji podľa hlavných tried SK ISCO 08 (údaje v tis.) predstavuje pre kvalifikovaných pracovníkov v poľnohospodárstve, v lesníctve a v rybárstve 0,6; čo predstavuje najnižšiu potrebu v porovnaní s potrebou v iných odvetviach. Dopyt po špecialistoch kvalifikovaných pracovníkov v poľnohospodárstve, v lesníctve a v rybárstve predstavuje 4700 čo je 17 % v porovnaní s najväčším dopytom po špecialistoch, technikoch, operátoroch a nekvalifikovaných pracovníkoch, ktorí predstavujú hodnoty 20 – 30%. *Zdroj Trexima Bratislava.* Sú spracované študijné a učebné odbory v NSK, ktoré sú prioritné z hľadiska potrieb trhu práce: Pre lesné hospodárstvo sú to študijné odbory: 4526 L mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, so zameraním na poľnohospodársku techniku.

MŠVVaŠ SR určilo NSK 1.04 násobok pre určovanie počtu žiakov prvého ročníka v dennej forme štúdia pre prijímacie konanie pre školský rok 2022/2023. *Rámcová prognóza* novoprijatých žiakov na stredné školy určila NSK 5 228 žiakov (dopyt od SŠ 6 484 žiakov). Pre SOŠ to predstavovalo 3820 žiakov (73,06 %), ktoré ministerstvo upravilo na 3 909 (navýšenie o 89 žiakov). Pre odbory skupiny 42 ministerstvo navýšilo o 4 žiakov pre ŠO 4210 M agropodnikanie a o troch žiakov navyiac v každom z nasledovných odborov - 4243 M mechanizácia pôdohospodárstva a 4524 H agromechanizátor, opravár. Zmluvy o duálnom vzdelávaní uzavrelo v rámci NSK 174 zamestnávateľov s 26 strednými odbornými školami. Zo skupiny odborov 42 a 45 sú to tri SOŠ a 17 zamestnávateľov v odboroch vzdelávania: 4243 M mechanizácia pôdohospodárstva a 4524 H agromechanizátor, opravár, 4561 H 02 poľnohospodár – farmárstvo. Skupiny odborov 42 a 43 reprezentujú dve COVP - Centrum odborného vzdelávania a prípravy v agropodnikaní a rozvoji vidieka pri SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Leviciach a Centrum odborného vzdelávania a prípravy pre veterinárne vedy pri SOŠ veterinárnej v Nitre.

V Nitrianskom samosprávnom kraji ani jedna škola nevyučuje odbory s lesníckym zameraním. Regionálnu stratégiu ovplyvní zámer Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky racionalizácie stredných škôl, ktorý sa pripravuje ku školskému roku 2025/2026.

Zdroj: <https://www.unsk.sk/zobraz/sekciiu/regionalna-strategia-vychovy-a-vzdelavania-v-nitrianskom-kraji>

Trenčiansky samosprávny kraj

V Trenčianskom kraji poskytuje vzdelávanie desať zriaďovateľov na 53 stredných školách. V zriaďovateľskej pôsobnosti TSK je 38 stredných škôl. V Trenčianskom kraji celkovo študovalo 18 572 žiakov (oproti minulému roku o 164 žiakov viac), z toho v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK 15 719 žiakov a na školách mimo zriaďovateľskej pôsobnosti TSK študovalo 2 853 žiakov (podľa Eduzberu k 15.9.2023). V zriaďovateľskej pôsobnosti TSK sú nasledovné druhy a typy SŠ: 14 stredných odborných škôl s počtom žiakov 5 974, 9 gymnázií s počtom žiakov 4 303, 6 stredných priemyselných škôl s počtom žiakov 2 165, 3 obchodné akadémie s počtom žiakov 1 125, 3 stredné zdravotnícke školy s počtom žiakov 1 140, 1 škola umeleckého priemyslu (ŠUP) s počtom žiakov 439, 1 spojená škola s počtom žiakov 303 (s org. zložkou SOŠ sklárska, 20 žiakov a SOŠ, 283 žiakov), 1 stredná športová škola (SŠŠ) s počtom žiakov 270, 1 Jazyková škola Trenčín, 1 školské zariadenie (Krajské centrum voľného času v Trenčíne).

Z toho približne 85 % všetkých stredoškolákov v Trenčianskom kraji študuje na stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK. V zriaďovateľskej pôsobnosti TSK v školskom roku

2023/2024 navštevovalo najviac žiakov stredné odborné školy – 10 707 (z počtu 15 719 žiakov), čo predstavuje 68,1 % z celkového počtu žiakov, gymnáziá navštevovalo 4 303 žiakov, čo predstavuje 27,4 % z celkového počtu žiakov, ŠUP navštevovalo 2,8 % z celkového počtu žiakov a Strednú športovú školu Trenčín navštevovalo 1,7 % z celkového počtu žiakov. Mimo zriaďovateľskej pôsobnosti TSK je Trenčianskom kraji 6 stredných odborných škôl s počtom žiakov 1 200, 3 gymnáziá s počtom žiakov 812, 2 obchodné akadémie s počtom žiakov 26, 3 spojené školy s počtom žiakov 686, 1 stredná športová škola s počtom žiakov 129.

Najviac nezamestnaných absolventov bolo podľa štatistík v máji 2023 medzi absolventami školy umeleckého priemyslu, kde absolventská miera nezamestnanosti dosiahla 6,4 % (v máji 2022 bola AMN 4,9 %). Nasledovali absolventi obchodných akadémií - AMN bola 3,6 % (v máji 2022 bola 1,4 %) a stredných športových škôl – AMN bola 3,5 % (v máji 2022 bola 2,6 %). Najnižšiu mieru absolventskej nezamestnanosti dosiahli spojené školy - AMN 8 bola 0,6 % (v máji 2022 bola 6,5 %), stredné zdravotnícke školy - AMN bola 1,4 % (v máji 2022 bola 1,9 %) a gymnáziá - AMN bola 2,6 % (v máji 2022 bola 1,3 %). Absolventská miera nezamestnanosti za Trenčiansky kraj dosiahla v máji 2023 celkovo 3,0 % (v máji 2022 bola 2,9 %).

TSK pri určovaní počtu žiakov vychádzal z rámcovej prognózy novoprijatých žiakov na stredné školy pre školský rok 2024/2025, ktorú určilo MŠVVaŠ SR. Pre Trenčiansky kraj určilo MŠVVaŠ SR rámcovú prognózu 4 564 žiakov, čo je o 210 žiakov viac oproti minulému roku. V súlade s regionálnou stratégiou je tiež potrebné postupne zvyšovať podiel žiakov v trojročných učebných odboroch (H odboroch). V školskom roku 2023/2024 bol na H odbory v stratégii naplánovaný 15,75 % podiel žiakov 1. až 3. ročníka. Podiel skutočne zapísaných žiakov v učebných odboroch k 15.9.2023 bol 16,6 %, čím sa celkový počet žiakov v H odboroch oproti minulému roku zvýšil. Dôvodom môže byť skutočnosť, že TSK v ďalšom školskom roku pokračuje s poskytovaním krajského štipendia na nedostatkové odbory vzdelávania.

Pre šk. rok 2023/2024 TSK bolo certifikovaných 182 zamestnávateľov zapojených do systému duálneho vzdelávania s ponukou 628 učebných miest. Do duálneho vzdelávania sa zapojilo 26 SOŠ, 43 odborov vzdelávania s počtom 1427 žiakov. Do duálneho vzdelávania sa zapojila Stredná odborná škola Pruské s učebným odborom 4561 H 01 poľnohospodár – mechanizácia s tromi zamestnávateľmi. V územnej pôsobnosti TSK SOŠ Pruské ako jediná škola v regióne poskytuje vzdelávanie v skupinách odborov 42, 45 pre oblasti poľnohospodárstva, záhradníctva mechanizácie a agromechatroniky.

V Trenčianskom samosprávnom kraji ani jedna škola nevyučuje odbory s lesníckym zameraním.

Regionálnu stratégiu ovplyvní zámer Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky racionalizácie stredných škôl, ktorý sa pripravuje ku školskému roku 2025/2026.

Zdroj:

https://www.tsk.sk/regionalny-rozvoj/strategicke-dokumenty/strategia-rozvoja-stredneho-odborneho-skolstva-v-tsk.html?page_id=250751

Banskobystrický kraj

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2023/2024

V školskom roku 2022/2023 bol BBSK zriaďovateľom 59 škôl a 3 školských zariadení v nasledovnom členení: 15 gymnázií, 4 obchodných akadémií, 1 konzervatória, 1 školy umeleckého priemyslu, 3 stredných zdravotníckych škôl, 1 hotelovej akadémie, 1 strednej športovej školy, 5 spojených škôl, 4 stredných priemyselných škôl a 24 stredných odborných škôl, 2 samostatných školských internátov, 1 centra voľného času. V aktuálnom školskom roku 2022/2023 študovalo na stredných školách v pôsobnosti BBSK spolu 17 230 žiakov.

V BBSK je podľa údajov Zdroj: *Štatistické materiály odboru školstva Úradu BBSK 15. 9. 2022* majú stredné odborné školy 64% zastúpenie z celkového počtu stredných škôl v regióne.

Miera nezamestnanosti v kraji, vyčíslená v *Tabuľke 3 - Miera evidovanej nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji – september 2022* je na úrovni kraja 8,31%. Najvyššia je v okrese Rimavská Sobota 18,87 % a najnižšia v okresoch Banská Bystrica (4,22) a Zvolen (4,43) (Zdroj: *Ústredie PSVaR Slovenskej republiky, stav k september 2022*). Na základe požiadaviek vývoja trhu práce vznikajú v regióne nové pracovné príležitosti najmä v odvetví služieb a je potrebné dať do súladu zručnosti a kvalifikácie a zamestnancov presmerovať do expandujúcich odvetví a povolání. Zvyšujú sa tým požiadavky na kvalifikácie celkovo a následne dopyt po počiatocnej a ďalšej odbornej príprave. Podľa *Tabuľky č. 3: Miera evidovanej nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji – september 2022* je vysoká miera nezamestnanosti v kraji sprevádzaná aj nízkou vzdelanostnou úrovňou uchádzačov o zamestnanie. Až 8 939 uchádzačov o zamestnanie má ukončené len základné vzdelanie, čo tvorí 34 % z celkového počtu evidovaných UoZ. Je dopyt po profesiách v strojárstve, opatrovateľských službách a pracovné pozície kuchár a čašník. Napriek tomu sa uvádza, že Banskobystrický samosprávny kraj je poľnohospodársko – agrárnou oblasťou a bude podporovať študijné aj učebné odbory smerujúce k rozvoju poľnohospodárskej výroby, ako agropodnikanie a potravinárstvo,

pestovateľstvo a chovateľstvo a pod., hlavne v regiónoch Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš a Poltár. Naplneniu bráni demografický vývoj a nezáujem rodičov. Tabuľka č. 4: Požiadavky trhu práce v BBSK Zdroj: Ústredie PSVaR Slovenskej republiky Stav k 30. 9. 2022 – (VPM – voľné pracovné miesta) sú uvedené požiadavky na profesie. Je evidovaných 53 voľných pracovných miest pre kvalifikovaných pracovníkov v poľnohospodárstve, v lesníctve a v rybárstve a 1685 voľných pracovných miest pre operátorov a montérov strojov a zariadení kde by mohli nájsť uplatnenie aj absolventi technických mechanizačných odborov zo sektorov poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Prostredníctvom Agentúry a portálu ISTP je záujem o pomocných pracovníkov vo výrobe či operátorov vo výrobe. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v Banskobystrickom kraji je podľa priemyselných odvetví radený aj Drevospracujúci priemysel a Lesy SR.

Vývoj demografickej krivky v regióne na nasledujúce 2 roky naznačuje mierne klesajúcu tendenciu a následne mierny nárast. Odhad potenciálnych žiakov prvého ročníka stredných škôl v Banskobystrickom kraji sa mierne zvýši a bude sa pohybovať približne na úrovni 4 800 – 5200 žiakov. Pre šk. rok 2023/2024 je uvedená prognóza 4846 žiakov. Počet žiakov prijatých do 1. ročníka stredných škôl v ZP BBSK Banskobystrickom kraji do roku 2025 (Realita/Prognóza).

Zdroj: štatistické údaje odboru školstva ÚBBSK, stav k 15.9.2022.

V školskom roku 2022/2023 sa k 15.9. do duálneho systému vzdelávania v Banskobystrickom kraji zapojilo 20 škôl a celkovo 921 žiakov. Z tohto počtu je 15 škôl v ZP BBSK s celkovým počtom 493 žiakov.

Lesnícke školstvo v BBSK zastupujú:

Stredná odborná škola služieb a lesníctva v Banskej Štiavnici (poskytujúca učebné aj študijné odbory pre SOV, USOV). Stredná lesnícka škola v Banskej Štiavnici (poskytujúca len študijné odbory pre USVO). Spojená škola Poltár (poskytujúca len učebné odbory pre NSOV a SOV). Stredná odborná škola Tornaľa (poskytujúca len učebný odbor pre NSOV).

Bližšia špecifikácia rozvoja lesníckeho školstva je čiastočne zachytená v strategickom dokumente Koncepcia rozvoja školstva Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2021 – 2025 (ďalej len „Koncepcia“), ktorá špecifikuje stav a budúce smerovanie regionálneho školstva podľa územného členenia kraja.

Hlavné ciele „Koncepcie“: *Zvyšovanie: kvality, dostupnosti a modernizácie výchovnovzdelávacieho procesu v stredných školách.*

Z cieľov „Konceptie“ ďalej vyplýva: Podpora odborného vzdelávania a prípravy v kontexte priemyselnej revolúcie 4.0 a inteligentnej špecializácie. Zvýšenie atraktivity odborného vzdelávania a nadväzne záujmu o štúdium v stredných odborných školách. Dostatočné materiálne, technické, priestorové a didaktické vybavenie škôl. Modernizácia materiálneho a technického vybavenia stredných odborných škôl.

1. BBSK realizoval od roku 2019 Iniciatívu - Dobiehajúce regióny - Catching-UpRegionsInitiativedo ktorej sa zapojila:

SOŠ služieb a lesníctva v Banskej Štiavnici s učebnými odbormi 4556 K operátor lesnej techniky, 4575 H mechanizátor lesnej výroby a 2466 H 04 mechanik opravár pre lesné stroje a zariadenia. Cieľom iniciatívy bol: Prieskum všetkých stredných odborných škôl v BBSK a hĺbková analýza potrieb zamestnávateľov v BBSK. Zároveň sa realizovala analýza investičných potrieb a príprava investičných balíčkov pre vybrané školy so zámerom vytvorenia špičkového školiaceho pracoviska pre záujemcov o prácu s najmodernejšími technológiami a zariadeniami v lesnom hospodárstve pre určené učebné a študijné odbory lesného hospodárstva. Súčasťou zámeru bolo zároveň prispôsobiť tradičné profesie, ako lesný pracovník, potrebám 21. storočia. Získané financie boli nasmerované do rekonštrukcie a modernizácii priestorov školy a modernizácie lesnej techniky.

2. Akčný plán zameraný na zlepšenie integrácie skupín ohrozených chudobou, alebo sociálnym vylúčením s aktivitami: Systém hodnotenia kvality stredných škôl v BBSK a príprava investičných balíčkov pre vybrané školy.

Do aktivity bola vybraná Spojená škola, Železničná 5, Poltár so zámerom zavedenia systému hodnotenia stredných škôl, ktorý prispeje k zlepšeniu kvality a výsledkov školy a zosúladienie ponuky odborného vzdelávania s potrebami trhu práce a zároveň zabezpečenia efektívneho systému duálneho vzdelávania v rámci skvalitnenia odborného vzdelávania a prípravy v okrese a v rámci celého regiónu.

„Konceptia“ zároveň považuje aj za jeden z pilierov podpory odborného vzdelávania „centrá odborného vzdelávania a prípravy pre lesníctvo v Označení Centra odborného vzdelávania a prípravy „COVaP“. Pre lesnícke školstvo je to COVaP v Strednej odbornej škole lesníckej, Akademická 16, Banská Štiavnica.

Regionálnu stratégiu ovplyvní zámer Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky racionalizácie stredných škôl, ktorý sa pripravuje ku školskému roku 2025/2026.

Zdroj: https://www.bbsk.sk/storage/app/media/strategickedokumenty/skolstvo/rsbv_bbsk_2023-2024.pdf

Žilinský samosprávny kraj

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Žilinskom samosprávnom kraji 2023 – 2027 (Aktualizácia a vyhodnotenie plnenia č. 2 školský rok 2023/2024)

V územnej pôsobnosti ŽK je 95 SŠ s počtom 28 762 žiakov, z toho v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK 64 SŠ s počtom 21 437 žiakov (74,6 %). *Tabuľka č. 2: Počet SŠ a žiakov v ÚP ŽSK v školskom roku 2023/2024.* Po optimalizácii siete škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti bude mať ŽSK od 1.9.2024 v sieti zaradených 56 stredných škôl - 13 gymnázií, 1 konzervatórium, 1 ŠUP, 1 SŠS, 3 spojené školy (5 SOŠ, 1 OU a 1 ŠUP) a 37 SOŠ (pôvodne 59 SŠ – 15 gymnázií, 1 konzervatórium, 1 ŠUP, 1 SŠS, 4 spojené školy (7 SOŠ, 1 OU a 1 ŠUP a 37 SOŠ).

Obdobie školských rokov 2013/2014 – 2023/2024 bolo poznačené permanentným klesajúcim demografickým vývojom, čo sa premietlo do poklesu počtu študujúcich žiakov v SŠ v ŽSK o 4 403 žiakov (pokles o 13,3 %). Avšak od minulého roku 2023/2024 začína mierny vzostup.

Vývoj počtu žiakov SOŠ za jednotlivé školské roky 2015/2016 – 2023/2024 poukazuje na pokles počtu žiakov o 17,5 % (-3 869 žiakov). V šk. roku 2015/2016 bol celkový počet žiakov SOŠ 22 076. V šk. roku 2023/2024 poklesol počet žiakov na 18 106. Predpokladaný demografický vývoj od budúceho školského roka 2024/25 signalizuje nárast o 563 žiakov. Demografická krivka v kraji v nasledujúcich školských rokoch sa už bude udržiavať nad úrovňou 6 700 žiakov, počas troch rokov dokonca presiahne hranicu 7 000.

V regióne sú školy poskytujúce prípravu pre poľnohospodárstvo, lesníctvo a veterinárstvo – SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Žiline, SOŠ lesnícka a drevárska J. D. Matejovie v Liptovskom Hrádku, SOŠ lesnícka Tvrdošín. Región má súčasne pri týchto školách zriadené dve COVP so zameraním na kynológiu, služby, gastronómiu a lesníctvo a drevárstvo. Súčasťou SOŠ lesníckej a drevárskej je aj jediné SOP určené pre odbornú prax a tvorí ho miestne arborétum. Stratéga plánuje do budúcnosti budovanie centier excelentnosti. Napriek zastúpeniu iba dvoch škôl v regióne poskytujú vzdelávanie v oblastiach agropodnikania, záhradníctva, potravinárstva, lesníctva a veterinárskych vied.

V školskom roku 2023/2024 bolo do SDV v ŽSK zapojených 30 SOŠ (28 SOŠ v ZP ŽSK). Od šk. roku 2018/2019 do šk. roku 2023/2024 narástol počet žiakov v systéme duálneho vzdelávania zo 788 na 1324, počet aktívnych zamestnávateľov zo 120 na 192 a počet zapojených SOŠ z počtu 13 na 30. Do duálneho vzdelávania bola zapojená aj SOŠ lesnícka Tvrdošín s počtom žiakov 30 žiakov (k 30.9.2023) a s počtom 32 žiakov (k 28.2.2024).

V ŽSK existuje už iba jedno Stredisko odbornej praxe, ktoré je súčasťou SOŠ lesníckej a drevárskej Jozefa Dekreta Matejovie v Liptovskom Hrádku. Praktické vyučovanie sa realizuje najmä v objekte Hrádockého arboréta. V šk. roku 2023/2024 v ňom vykonávalo praktické vyučovanie 272 žiakov.

Podľa „Stratégie sú za prioritné odbory pre trh práce považované študijné odbory: 4215 M rybárstvo, 4219 M 01 lesníctvo – prevádzka, 4243 M mechanizácia pôdohospodárstva, a učebný odbor 4524 H agromechanizátor, opravár.

Najvyšší počet žiakov prvého ročníka stredných škôl v dennej forme štúdia pre školský rok 2024/2025 bol ŽSK požadovaný o 4 762 žiakov (71,9%) a upravený MŠVVaM SR na 4782 (72%).

Odbor školstva ŠZK v rámci podpory súťaží odborných vedomostí a zručností v školskom roku 2023/2024 podporil v spoluprácu spoločnosťou STIHL a Lesmi SR, š. p. medzinárodnú súťaž so zameraním na lesníctvo pod názvom Opravár junior a Drevorubač junior. Súťaže sa zúčastnilo 26 súťažiacich z 11 SOŠ. Súťažné disciplíny: jazda zručnosti s traktorom a dvojnápravovým traktorovým prívesom, výmena a vyváženie kolesa, výroba vonkajších závitov, výmena reťaze na motorovej reťazovej píle, zváranie elektrickým oblúkom, stínka stromu, výmena reťaze na motorovej reťazovej píle, kombinovaný a presný rez, paralelné odvetvovanie a test odborných znalostí.

24 SOŠ v ZP ŽSK ponúkalo v rámci celoživotného vzdelávania v školskom 2023/2024 86 akreditovaných a 51 neakreditovaných vzdelávacích programov. Za lesnícke školstvo sú to školy: SOŠ lesnícka, Tvrdošín so 7 akreditovanými programami a 1 neakreditovaným programom s počtom účastníkov 168 z vnútorného prostredia a 135 externými účastníkmi. SOŠ lesnícka a drevárska J. D. M., Liptovský Hrádok s počtom 6 neakreditovaných programov poskytla vzdelávanie 202 účastníkom z vnútorného prostredia a 5 externým účastníkom.

ŽSK finančne podporil cez Projekt IROP inováciu vzdelávania a zvýšenie kvality materiálno-technického vybavenia SOŠ lesníckej a drevárskej J. D. M., Liptovský Hrádok a SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Žiline ktoré boli zrealizované v r. 2023. V roku 2024 bola do Projektu – Podpora profesií 3 vybraná SOŠ lesnícka, Tvrdošín.

Stredné školy v ZP ŽSK sa zapojili v máji 2023 aj do 5. ročníka zeleného vzdelávacieho fondu. Držiteľmi certifikátu „Zelená škola“ sú: SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina. Škola sa ako prvá na Slovensku zapojila do pilotného projektu, ktorý rieši využívanie dažďovej vody pre závlahy.

Kraj medzi opatrenia okrem optimalizácie siete, transformovania spojených škôl do škôl s odborným zameraním podporuje experimentálne overovanie a zavádzanie nových odborov vzdelávania a programov podľa požiadaviek trhu práce. V rámci podpory duálneho vzdelávania vyjadruje podporu k zavádzaniu centier excelentnosti. Súčasťou plánovacej časti sú aj vízie k inovatívnym, moderným, zdravým a bezpečným školám.

Regionálnu stratégiu ovplyvní zámer Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky racionalizácie stredných škôl, ktorý sa pripravuje ku školskému roku 2025/2026.

Zdroj: www.zilinskazupa.sk/files/aktualizacia-c-1-za-ucime-regionalna-strategia-vychovy-vzdelavania-strednych-skolach-zsk-2023-2027.pdf

Prešovský samosprávny kraj

Aktualizovaná Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v územnej pôsobnosti PSK na obdobie školského roka 2024/2025. Nadväzuje na schválenú Stratégiu výchovy a vzdelávania v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2017 – 2022 so zakomponovaním aktuálnych potrieb a informácií v oblasti vzdelávania v PSK, ktoré sa objavili počas školských rokov 2017/2018 až 2023/2024.

Stratégia výchovy a vzdelávania PSK na školský rok 2023/2024 predstavuje určité smerovanie pre všetky vzdelávacie inštitúcie na území PSK a jej ambíciou je prispieť k naplneniu základného cieľa, ktorým je efektívna a vysoko kvalitná výchova a vzdelávanie žiakov v samosprávnom kraji v nasledujúcich rokoch.

Z analýzy populačného vývoja vyplynulo, že od roku 2019 mierne stúpal počet žiakov končiacich 9. ročník základných škôl. Nárast počtu detí vo veku pätnásť rokov bol v rokoch 2020 a 2021 a po istom poklese v rokoch 2022 – 2025 nastane v roku 2026 opätovný návrat na úroveň rokov 2020 a 2021. Od roku 2030 však nastane pokles počtu mladých ľudí vo všetkých krajoch Slovenska a nastane celkový pokles obyvateľov Slovenska, ktorý bude pokračovať podľa prognóz do roku 2040, kedy nastane istá stabilizácia. Do roku 2028 dôjde k výraznému nárastu počtu mladých ľudí z marginalizovaných komunit, ktorí v súčasnosti tvoria 36,87 % zo všetkých mladých ľudí vo veku 15 – 18 rokov. V roku 2020 až 10 000 obyvateľov z marginalizovaných komunit v stredoškolskom veku neštudovalo z rôznych dôvodov na stredných školách, čo je 37 % zo všetkých mladých ľudí vo veku 15 – 18 rokov v kraji. Zároveň len 14 % všetkých žiakov na stredných školách bolo z marginalizovaných komunit. Už v súčasnosti dochádza k situácii, že 14 % detí z populačného ročníka 6-ročných musí absolvovať nultý ročník a až 20 % populačného ročníka 15-ročných nepokračuje na stredných školách. Počet obyvateľov z rómskej komunity sa pohybuje v Prešovskom samosprávnom kraji v jednotlivých obciach a mestách od 1 % až do 100 %. Percentuálny počet mladých z marginalizovaných komunit vo veku 15 – 18 rokov na celkovom počte mladých vo veku 15 – 18 rokov v okrese je v okresoch Kežmarok 55,61 % a Vranov nad Topľou 49,78 %. V školskom roku 2021/2022 ukončilo povinnú školskú dochádzku na štátnych

základných školách skôr ako v deviatom ročníku 1 370 žiakov (v školskom roku 2020/2021 - 993 žiakov, v školskom roku 2019/2020 - 1 173 žiakov), z ktorých až 526 nepokračovalo v štúdiu na žiadnej strednej škole.

V Prešovskom kraji je 29 zamestnávateľov s viac ako 500 zamestnancami za rok 2022 (zdroj: FINSTAT) kam radíme aj Lesy Slovenskej republiky, š. p. (Banská Bystrica) – lesníctvo, drevársky priemysel (vyše 3 000 zamestnancov v SR). Z menších spoločností je to STIGA Slovakia, s.r.o., Poprad – Matejovce - výroba strojov pre poľnohospodárstvo a lesníctvo.

V sieti škôl a školských zariadení Prešovského samosprávneho kraja sa nachádzajú v šk. roku 2022/2023 stredné odborné školy zastupujúce skupiny odborov 42, 45 a 43: Stredná odborná škola agropotravinárska a technická, Kušníerska brána 2, Kežmarok s počtom 548 žiakov, z toho v skupinách odborov 42, 45 a 43 – 86 žiakov v študijných odboroch 4210 M 08 agropodnikanie-poľnohospodársky manažment, 4243 M mechanizácia pôdohospodárstva, 4336 M 02 veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba a učebnom odbore 4524 H agromechanizátor, opravár. Lesnícke školstvo je zastúpené: Stredná odborná škola lesnícka, Kollárova 10, Prešov s počtom 382 žiakov, z toho v skupinách odborov 42, 45 361 žiakov v učebných a študijných odboroch: 4579 F lesná výroba (109 žiakov), 4575 H mechanizátor lesnej výroby (14 žiakov), 4556 K operátor lesnej techniky (54 žiakov) 4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka (146 žiakov), 4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia (42 žiakov).

V kraji poskytujú učebný odbor 4579 F lesná výroba okrem školy v Prešove stredné odborné školy v Kežmarku (8 žiakov) a v Starej Ľubovni (32 žiakov). Zastúpenie žiakov v učebnom odbore 4579 F lesná výroba je v rámci kraja v počte 149 žiakov.

Na území PSK k 15. septembru 2022 poskytovalo svoje služby v oblasti všeobecného vzdelávania 38 gymnázií. V zriaďovateľskej pôsobnosti PSK je 18 gymnázií (47,39 %), ďalej sú to 1 štátne (2,63 %), 2 obecné (5,26 %), 5 súkromných (13,15 %) a 12 cirkevných gymnázií (31,57 %).

Na území PSK k 15. septembru 2022 mali žiaci možnosť vzdelávať sa v 63 (v roku 2020 to bolo 67 škôl) stredných odborných školách s právnou subjektivitou, resp. v organizačných zložkách spojených škôl. V zriaďovateľskej pôsobnosti PSK je 50 SOŠ (79,38 %), 9 súkromných stredných odborných škôl (14,28 %) a 4 cirkevné stredné odborné školy (6,34 %).

Počet žiakov v SOŠ v územnej pôsobnosti PSK 19 839 žiakov (PSK 16 141, súkromné SOŠ 2751, cirkevných SOŠ 947, (viď *Tabuľka 37 Počet žiakov na SOŠ v Prešovskom samosprávnom kraji k 15. 9. 2022*). K 15. septembru 2022 študovalo v stredných odborných školách (SOŠ) vo všetkých formách štúdia 20 185 žiakov. V priebehu piatich rokov došlo k zníženiu počtu všetkých žiakov na stredných odborných školách v dennom štúdiu v PSK o 2 607 žiakov (teda o 11,46 %).

Počet žiakov na školách v územnej pôsobnosti PSK podľa skupín odborov vzdelávania vo všetkých formách štúdia k 15. septembru 2022 (*Tabuľka 56*) je v skupine odborov 42, 45 počet žiakov 577, v skupine odborov 43 je 35 žiakov.

Tabuľka 57 uvádza počet absolventov stredných škôl za roky 2021 a 2022 s vyčíslenou absolventskou nezamestnanosťou v septembri 2022 a v máji 2023. Najvyššiu nezamestnanosť absolventov majú stredné školy s vysokým percentom žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Stredná odborná škola agropotravinárska a technická Kežmarok počtom 181 absolventov v 05/2023 uvádza 22 nezamestnaných (AMN 12,2 %). Stredná lesnícka škola Prešov 252 absolventov v 05/2023 uvádza 19 nezamestnaných (AMN 7,5 %).

V školskom roku 2022/2023 sa do SDV v Prešovskom kraji zapojilo k 20. 09.2022 352 prvákov z 36 SOŠ v spolupráci s 350 zamestnávateľmi.

Regionálne Centrá odborného vzdelávania a prípravy sú za lesnícke vzdelávanie zastúpené v Strednej odbornej škole lesníckej v Prešove pre sektor lesníctvo.

Strategické ciele, zámery a aktivity PSK v oblasti SOŠ pre šk. rok 2024/2025 sú optimalizácia štruktúry vzdelávacej ponuky, rozvoj OVP v spolupráci so zamestnávateľmi, rozvoj COVaP, propagácia OVP najmä v technických odboroch, a obnova a modernizácia vzdelávacej infraštruktúry v SOŠ a jej efektívnej využívania.

Regionálnu stratégiu ovplyvní zámer Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky racionalizácie stredných škôl, ktorý sa pripravuje ku školskému roku 2025/2026.

Zdroj: <https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/urad/odbor-skolstva/dokumenty-odboru/>

Košický samosprávny kraj

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Košickom samosprávnom kraji 2021 – 2025. Informatívna správa o realizácii opatrení Regionálnej stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách v KSK a koncepcii Odboru školstva KSK za šk. rok 2024/2025

Podľa analytickej časti stratégie bol v školskom roku 2022/2023 celkový počet škôl v KSK 99 SŠ (KSK - 18 gymnázií, 5 SPŠ, 40 SOŠ, 1 SŠ) Regionálny úrad školskej správy v Košiciach (2 gymnáziá a 1 SOŠ). Mesto Rožňava (1 spojená škola s VJM s organizačnými zložkami ZŠ a SOŠ). Cirkevné školy (8 gymnázií a 4 SOŠ). Súkromné školy (4 gymnáziá, 15 SOŠ). Podľa

(Tabuľky 2) v roku 2022 sa na stredných školách v KSK vzdelávalo 31 899 žiakov, v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK 23 049, t. j. 72,3 %. Počet žiakov stredných škôl nepretržite klesá, s výnimkou školského roka 2020/2021 čo je oproti roku 2013/2014 pokles o takmer 3250 žiakov. V prípade SOŠ bol v roku 2014 počet žiakov 21 143 a do roku 2022 sa znížil na 19 256. Tento trend sa pritom v najbližšej budúcnosti v dôsledku demografického vývoja zásadne nezlepší. Pracovný trh tak bude v blízkej budúcnosti veľmi pravdepodobne pociťovať čoraz väčší nedostatok pracovných síl, pretože počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva bude klesať a odchádzajúcu pracovnú silu nebude mať v plnej miere kto nahradiť.

V Košickom samosprávnom kraji od roku 2024 prebieha proces optimalizácie siete stredných škôl a školských zariadení. K dnešnému dňu bolo úspešne optimalizovaných 19 škôl, 2 jazykové školy, 1 centrum voľného času a 3 školské internáty, pričom cieľom je zabezpečiť ich dlhodobú stabilitu, efektívne fungovanie a schopnosť plniť svoju úlohu v rámci regionálnej siete vzdelávacích inštitúcií. Optimalizácia prebieha na základe vopred stanovených podmienok:

- Stanovenie oblastí a pravidiel pre pasportizáciu škôl a školských zariadení
- Pasportizácia škôl a školských zariadení podľa stanovených oblastí
- Rozšíriť ponuku vzdelávania v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK o skupinu odborov vzdelávania 76 – učiteľstvo
- Zosúladiť vzdelávacie programy SŠ podľa hlavného zamerania SŠ
- Zriadiť vzdelávacie inštitúty pre potreby zachovania bohatstva regiónu
- Reštrukturalizovať stredné odborné školy podľa potrieb trhu

V porovnaní s ostatnými európskymi krajinami je na Slovensku podiel žiakov na vyššom sekundárnom odbornom vzdelávaní (stredné odborné vzdelávanie bez/s maturitou) dlhodobo jeden z najvyšších. V roku 2020 sa na odbornom vzdelávaní podieľalo 62,2 % žiakov stredných škôl v dennej forme štúdia. Podstatná väčšina z nich (75 %) sa pritom vzdelávala v odboroch s maturitou. Ďalších 18,6 % žiakov týchto škôl sa zúčastňovalo stredného vzdelávania bez maturitnej skúšky a len 3,8 % žiakov sa vzdelávalo v nadstavbovom štúdiu.

Praktická príprava žiakov sa uskutočňuje najmä v škole a u nemalej časti žiakov absentuje úplne. Na začiatku školského roka 2020/2021 malo praktickú výučbu u zamestnávateľa len 32,8 % žiakov SOŠ dennej formy štúdia. Praktickú výučbu v školských zariadeniach malo 41,7 % žiakov SOŠ a 24,3 % žiakov SOŠ nemalo žiadnu odbornú prípravu.

Prínosom pre odborného vzdelávanie a prípravu bolo zavedenie systému duálneho vzdelávania (SDV), pri ktorom je stále výzvou podporiť záujem zo strany zamestnávateľov, a to hlavne malých a stredných podnikov a živnostníkov. V súčasnosti v školách KSK je do SDV aktívne zapojených 25 škôl župných škôl (zazmluvnených je 29 stredných škôl). Stredné školy v KSK spolupracujú s 346 zapojenými firmami/zamestnávateľmi, poskytujúcimi praktické vyučovanie v 518 certifikovaných prevádzkach. V SDV je celkovo zapojených 6683 žiakov stredných odborných škôl v územnej pôsobnosti KSK.

Ponuka na slovenskom pracovnom trhu pozostáva najmä z nízko kvalifikovaných profesií vo výrobe, stavebníctve a doprave (operátori strojov, montážni pracovníci, vodiči a obsluha pojazdných strojných zariadení, pomocní a iní nekvalifikovaní pracovníci). Tieto profesie predstavovali až 51,1 % podiel z celkového počtu nahlásených voľných pracovných miest v roku 2020. Napriek tomu bola absolventská miera nezamestnanosti v zodpovedajúcich skupinách odborov relatívne vysoká. V skupinách odborov potravinárstvo; textil a odevníctvo; spracúvanie dreva; polygrafia a médiá bola viac ako 10 % aj 9 mesiacov od ukončenia školy.

Odhadovaná miera nezamestnanosti absolventov stredných škôl školského roka 2019/2020 bola približne 15 %, pričom miera nezamestnanosti absolventov SOŠ bola vzhľadom na ich vyšší počet oproti absolventom gymnázií pravdepodobne ešte o niečo vyššia. Vyššia miera nezamestnanosti čerstvých absolventov určitých odborov a ich nízka absorpcia trhom práce aj niekoľko mesiacov po skončení školy indikujú nesúlad medzi potrebami pracovného trhu a pripravenosťou uchádzačov o zamestnanie vo vybraných odboroch.

Lesnícke vzdelávanie je zastúpené len v učebnom odbore 4579 F lesná výroba v nasledovných školách: SOŠ Prakovce (69 žiakov), SOŠ agrotechnická Moldava nad Bodvou (4 žiaci), SOŠ Rožňava (8 žiakov), SOŠ Spišská Nová Vec 24 žiakov a SOŠ Trebišov (62 žiakov).

Významnou kľúčovou prioritou KSK je - Vytvorenie transparentného a objektívneho systému určovania najvyššieho počtu žiakov I. ročníka SŠ v územnej pôsobnosti KSK pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku z ktorej vychádzajú niektoré špecifické zámery ako: Transparentné kritéria so zreteľom na regionálne špecifiká, dohoda s ostatnými zriaďovateľmi SŠ v regióne, reštrukturalizácia SOŠ podľa potrieb trhu práce. Zároveň je snaha KSK pripraviť analýzu možností optimalizácie siete stredných škôl, vrátane siete učebných a študijných odborov, so zohľadnením údajov o potrebe budúcej pracovnej sily. Posúdiť potreby, možnosti a postup prípadnej optimalizácie siete SŠ vrátane učebných a študijných odborov za účasti iných zriaďovateľov škôl a ďalších relevantných aktérov pri zohľadnení kvality škôl a potrieb trhu v KSK. Ďalšími kľúčovými prioritami KSK: Posilnenie vnútorných kapacít SŠ

(kompetencie a kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov). Partnerstvá SŠ. Digitálna transformácia SŠ. Školy s inkluzívnym vzdelávaním. Zelené školy.

Regionálnu stratégiu ovplyvní zámer Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky racionalizácie stredných škôl, ktorý sa pripravuje ku školskému roku 2025/2026.

Zdroj: <https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/skolstvo/koncepcne-materialy.html>

3.11. Vyhodnotenie stavu aktuálnosti sústav odborov vzdelávania 42, 45 Lesné hospodárstvo

V kalendárnom roku 2025 je plánovaná komplexná analýza sústavy odborov vzdelávania pre skupiny odborov 42, 45 Lesné hospodárstvo. Na výsledky predmetnej analýzy nadviaže úprava sústavy odborov vzdelávania, v ktorej sa bude následne realizovať inovácia a zmeny vzdelávacích štandardov učebných a študijných odborov. Zámerom inovácie obsahu vzdelávania bude zároveň aj reflektovanie školského systému na nové trendy odborného vzdelávania a prípravy v lesníctve ako sú napríklad príroda blízke hospodárenie v lesoch, zelená ekonomika, ekosystémové služby a. i..

Súčasťou procesu inovácií podľa upravenej sústavy odborov bude aj inovácia normatívov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia vyučovacieho procesu.

Zdroj: Štátny inštitút odborného vzdelávania 2024

3.12. Pohľad zamestnávateľov na aktuálny stav stredoškolského odborného vzdelávania pre potreby lesného hospodárstva

Vzdelávacie inštitúcie

Pracovníkov pre robotnícke povolania v trojročných učebných odboroch pre LH SR pripravujú stredné školy v Banskej Štiavnici, Ivanke pri Dunaji, Tvrdošíne a Poltári a pre stredné riadiace pozície v študijných odboroch stredné odborné školy lesnícke v Banskej Štiavnici, Liptovskom Hrádku, Prešove a v Tvrdošíne. Dvojročný odbor lesná výroba je možné navštevovať spolu na 10 školách v Kežmarku, Prešove, Poltári, Starej Ľubovni, Prakovciach, Rožňave, Tornali, Moldave nad Bodvou, Spišskej Novej Vsi a v Trebišove. K 15. septembru 2024 v lesníckych

a súvisiacich odboroch bolo na stredných školách celkovo 1 256 žiakov. Prehľad jednotlivých odborov vzdelávania a počet študentov a absolventov stredných škôl je uvedený v tabuľke 10.

Analýza SWOT - Lesné hospodárstvo v nadväznosti na OVP

Silné stránky:

- ✓ dlhodobá, viac než 200 ročná, tradícia trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a výchova lesného personálu a hospodárenie vychádzajúce z programov starostlivosti o lesy (bývalé LHP),
- ✓ poskytovanie celospoločenských funkcií lesov verejnosti,
- ✓ existencia relevantných učebných a študijných odborov na európskej i národnej úrovni a zvyšovanie dlhodobej konkurencieschopnosti lesníckeho školstva,
- ✓ existencia lesných území s vysokými ekologickými hodnotami, ktoré vznikali v predchádzajúcich storočiach zásluhou lesníkov,
- ✓ existencia stabilizovanej vedecko-výskumnej rezortnej inštitúcie pre výskum lesov s akreditovanými pracoviskami a laboratóriami,
- ✓ certifikácia lesov zabezpečujúca trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov v zmysle zásad vyváženosti všetkých troch pilierov trvalej udržateľnosti (ekonomický, ekologický, sociálny),
- ✓ chov koní – využívanie koní v nedostupnom horskom teréne pri spracovaní dreva, na rekreačné účely, turizmus,
- ✓ chov včiel a výroba medu.

Slabé stránky:

- ✓ nedostatočná finančná podpora štátu pri zabezpečovaní materiálo technického vybavenia stredných odborných škôl v učebných a študijných odboroch,
- ✓ vysoký podiel zastaraných mechanizačných prostriedkov používaných pri výučbe učebných odborov,
- ✓ konzervatívny prístup k zmenám v lesníckych činnostiach pri odbornom vzdelávaní,
- ✓ nízke ohodnotenie zamestnancov pracujúcich v lesoch,
- ✓ komplikované a zdĺhavé verejné obstarávanie u štátnych podnikov a organizácií, ktoré vyplýva z titulu nutnosti využívania kritéria „najnižšej ceny“ (často nekvalifikovanými alebo málo kvalifikovanými dodávateľmi na úkor absolventov stredných odborných škôl, ktorí pracujú ako SZČO),
- ✓ nedostatočná mediálna komunikácia o význame a prínose lesníctva pre verejnosť,

- ✓ absencia školských zariadení na stredných odborných školách pre OVP študentov (školské lesy, dielne, stolárske dielne, lesné škôlky a objekty lesníckej výroby),
- ✓ chýba reálna vízia lesného hospodárstva,
- ✓ slabá zapojenosť zamestnávateľov do systému duálneho vzdelávania,
- ✓ odborná stagnácia pedagógov,
- ✓ pokles záujmu o výučbu na lesníckych školách z dôvodu fyzickej náročnosti,
- ✓ absencia odborníkov z praxe na výučbe.

Príležitosti:

- ✓ zvyšovanie povedomia verejnosti o význame trvalo udržateľného obhospodarovania lesov,
- ✓ práca s verejnosťou s dôrazom na lesnú pedagogiku a environmentálnu výchovu,
- ✓ nastavenie Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky s podporou lesníckych opatrení v novom programovacom období na roky 2021 – 2027 na rozvoj OVP pri nákupe nových technológií a materiálo technického vybavenia pre kvalitnejšiu výučbu,
- ✓ výchova a vzdelávanie študentov k obhospodarovaniu lesov prírode blízkym spôsobom,
- ✓ zvyšovanie odbornej prípravy učiteľov odborných predmetov akreditovanými vzdelávacími programami, stážami, výmennými pobytmi a podobne,
- ✓ využívanie lesa na rekreáciu a turizmus so zapojením profesionálnych lesníkov ako sprievodcov,
- ✓ intenzívnejšie využívanie moderných technických zariadení pri zisťovaní údajov o lesoch, evidencii lesníckej prevádzky, tvorbe programov starostlivosti o lesné územia (GPS, Drony),
- ✓ zavedenie odboru alebo predmetu agrolesníctva na stredných odborných školách,
- ✓ lepšie využívanie výsledkov diaľkového prieskumu Zeme,
- ✓ záujem žiakov o prírodu a biologické procesy,
- ✓ záujem trhu práce o absolventov lesnej výroby,
- ✓ motivačné mechanizmy – autoškola, kurzy na obsluhu lesných strojov, pilčícky kurz, sokoliarsky kurz, odborná mobilita v zahraničí a pod.,
- ✓ výmenné pobyty, družby škôl by rozšírili obzory žiakom i mnohým pedagógom,
- ✓ rekvalifikačné kurzy pre súčasných i nových zamestnancov,
- ✓ pomerne rýchla možnosť samostatného uplatnenia sa absolventa ako SZČO,
- ✓ využitie bielych plôch pre agrolesnícke systémy,

- ✓ využitie rýchlorastúcich drevín pre agrolesnícke systémy,

Ohrozenia:

- ✓ obmedzenia vyplývajúce z požiadaviek organizácií a orgánov ochrany prírody, vrátane rozširovania siete chránených území,
- ✓ vysoká miera subjektivismu v posudzovaní organizácií a rozhodovaní orgánov ochrany prírody voči lesnému hospodárstvu,
- ✓ tlak verejnosti a mimovládneho sektora na znižovanie a zastavenie odborného obhospodarovania v lesoch,
- ✓ nedostatočná finančná motivácia zamestnancov v lesnom hospodárstve,
- ✓ komplikované verejné obstarávanie, ktoré nezodpovedá špecifikám lesného hospodárstva,
- ✓ vysoko riziková práca pri ťažbe a vysoký podiel úrazovosti v lese,
- ✓ nedostatočná podpora zo strany štátu pre mladých začínajúcich agrolesníkov,
- ✓ silná konkurencia na trhu práce v prospech iných odvetví hospodárstva.

Zdroj: <https://www.sustavapovolani.sk/clanok-4240>

Odporúčania zmeny v lesníckom odbornom vzdelávaní

Potrebná zmena v štruktúre odborných predmetov lesníckeho vzdelávania v oblasti ochrany a zveľačovania lesov, ako aj v oblasti legislatívy so zameraním na uplatňovanie prírode blízkeho obhospodarovania lesov:

- ✓ zmena učebných osnov v predmetoch PEL a HÚL (čiastočne zabezpečené v roku 2023 až 2025),
- ✓ odborné vzdelávanie učiteľov odborných predmetov akreditovanými programami (Pripravený akreditovaný kurz cez NLC Zvolen, CTPaLP),
- ✓ zaradiť do osnov škôl predmet Agrolesníctvo v spolupráci so Slovenskou agrolesníckou asociáciou (predmet po konzultácii by mal byť pilotne vytvorený a overovaný na SOŠ lesníckej v Banskej Štiavnici),
- ✓ nastaviť a realizovať vhodné podmienky pre rozvíjanie ľudských zdrojov v školskom vzdelávacom systéme vzhľadom na zavádzanie potrebných zmien v obsahu lesníckeho vzdelávania,
- ✓ podpora na vytváranie demonštračných objektov a zoznamu už existujúcich objektov PBHL (zoznamy sú dostupné na web stránke PRO SILVA Slovensko a lesy.sk),
- ✓ podpora na vytvorenie učebného odboru chov koní - furman, kočiš, turizmus.

Nastaviť a realizovať vhodné podmienky pre rozvíjanie ľudských zdrojov v školskom vzdelávacom systéme vzhľadom na zavádzanie potrebných zmien v obsahu lesníckeho vzdelávania:

- ✓ podpora na vytváranie demonštračných objektov a zoznamu už existujúcich objektov PBHL (viď komentár vyššie),
- ✓ podpora na vytváranie demonštračných objektov v rámci každej oblasti ako napr. Pestovanie lesa (rôzne výchovné zásahy, obnovné ruby atď.), Ťažba dreva (trenažér na nácvik spiľovania a odvetvovania stromov,...), Agrolesníctvo (semenný sad s pastvou zvierat, sad ovocných drevín s chovom zvierat...), Hospodárska úprava dreva (nácvik merania výšok a hrúbok stromov) a ďalšie (všetky tieto demonštračné objekty by mohli slúžiť zároveň aj na vzdelávanie verejnosti a zvyšovanie povedomia o lesníctve a agrolesníctve na Slovensku),
- ✓ podpora chovu ťažných koní na SOŠ lesníckych,
- ✓ podpora na vytvorenie učebného odboru chov koní - furman, kočiš, turizmus
- ✓ Podpora na prepracovanie osnov učebného odboru, ktorý bol v experimentálnom overovaní, ale neboli do neho náborovaní žiaci základných škôl - 4238 M agrolesníctvo v spolupráci so Slovenskou agrolesníckou asociáciou

Potrebná zmena v štruktúre odborných predmetov lesníckeho vzdelávania so zameraním na oblasť ekonomiky a rozvoj vidieckej krajiny:

- ✓ aktualizácia vzdelávania na stredných odborných školách s orientáciou na zelenú ekonomiku a inovácie,
- ✓ podpora vzdelávania na SOŠ s orientáciou na rozvoj vidieckej krajiny.

Potrebná zmena v štruktúre odborných predmetov lesníckeho vzdelávania so zameraním na oblasť polyfunkčného využívania lesov, inovatívne metódy v hospodárskej úprave lesov a certifikáciu lesov:

- ✓ prehodnotenie a úprava sústavy odborných predmetov lesníckeho vzdelávania,
- ✓ prehodnotenie a úprava obsahu vzdelávania v odborných predmetoch lesníckeho vzdelávania – čiastočne realizované v roku 2023.

Nastaviť a realizovať vhodné podmienky pre rozvíjanie ľudských zdrojov v školskom vzdelávacom systéme vzhľadom na zavádzanie potrebných zmien v obsahu lesníckeho vzdelávania:

- ✓ celoživotné vzdelávanie učiteľov odborných predmetov lesníckeho vzdelávania,

- ✓ zapojenie lesníckej prevádzky do odborného vzdelávania.

Výchovné a kariérové poradenstvo

- ✓ Vypracovanie informačných materiálov pre výchovných a kariérnych poradcov na základných školách o potrebe odborného spravovania lesov odborníkmi (sú vytvorené letáky s popisom jednotlivých odborov)
- ✓ Vytvorenie komunikačnej platformy na komunikáciu lesníckych tém (edukačná relácia „Zdravý les“ na TA3)
- ✓ Lesná pedagogika – rozširovať realizátorov programu lesnej pedagogiky
- ✓ Zapojenie verejnosti do aktívneho manažmentu lesa – zalesňovanie verejnosťou ap.
- ✓ potreba vytvorenia inštitútu / funkcie/ poradcu pre obhospodarovateľov v LH

Zdroj: Analýzy Sektorovej rady pre lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel

Zoznam tabuliek a grafov

- Tabuľka č. 1: Vývoj podielu lesného hospodárstva na celkovom HDP Slovenska, v %
- Tabuľka č. 2: Celková podpora lesníctva z verejných zdrojov
- Tabuľka č. 3: Medziročný vývoj vybraných ekonomických ukazovateľov v lesnom hospodárstve, v mil. EUR
- Tabuľka č. 4: Tržby a výnosy subjektov LH v bežných cenách (v mil. €) po rokoch
- Tabuľka č. 5: Zamestnanosť a priemerné mzdy zamestnancov v LH po rokoch
- Tabuľka č. 6: Študijné odbory skupiny odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I.
- Tabuľka č. 7: Učebné odbory skupiny odborov 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II.
- Tabuľka č. 8: Študijné odbory skupiny odborov 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II.
- Tabuľka č. 9: Poskytovatelia vzdelávania v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II v školskom roku 2023/2024
- Tabuľka č. 10: Celkový počet žiakov v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. v školskom roku 2023/2024 (zber k 15.9.2023)
- Tabuľka č. 11: Vývoj žiakov v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. (zber k 15. 9. 2023)
- Tabuľka č. 12: Počet žiakov prvého ročníka v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. po jednotlivých odboroch vzdelávania v školskom roku 2023/2024 (zber k 15. 9. 2023)
- Tabuľka č. 13: Vývoj počtu žiakov prvého ročníka v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. po jednotlivých odboroch vzdelávania (zber k 15. 9. príslušného roka)
- Tabuľka č. 14: Počet absolventov v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. po jednotlivých odboroch vzdelávania v školskom roku 2023/2024 (zber k 15. 9. 2023)
- Tabuľka č. 15: Vývoj počtu absolventov v skupine odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. po jednotlivých odboroch vzdelávania (zber k 15. 9. príslušného roka)
- Tabuľka č. 16: Nezamestnanosť absolventov v skupine odborov 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I. a II., 43 Veterinárne vedy podľa počtu nezamestnaných v máji 2024
- Tabuľka č. 17: Vývoj absolventskej miery nezamestnanosti v jednotlivých odboroch vzdelávania
- Graf č. 1: Rozdelenie odborov a počet žiakov po ročníkoch SOŠ lesnícka Banská Štiavnica
- Graf č. 2: Rozdelenie odborov a počet žiakov po ročníkoch SOŠ lesnícka a drevárska J. D. Matejovie Liptovský Hrádok
- Graf č. 3: Rozdelenie odborov a počet žiakov po ročníkoch SOŠ lesnícka Prešov